Pomurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 19. DECEMBRA 1963
Leto XV. štev. 50 Cena 20 din

POMURSKI VESTNIK

IZHAJA OD FEBRUARJA 1949 — NAJPREJ KOT TEDNIK »LJUDSKI GLAS«, NATO OD JULIJA 1952 KOT »OBMURSKI TEDNIK«, DO PREIMENOVANJA V SEDANJI NASLOV, KOT GLASILO OKRAJNEGA ODBORA SZDL. OD JANUARJA 1963 IZHAJA LIST KOT TEDENSKO GLASILO OBČINSKIH ODBOROV SZDL SLOVENIJE V POMURJU. LIST IZDAJA ČASOPISNO-ZALOŽNIŠKO PODJETJE »POMURSKI TISK« V MURSKI SOBOTI — DIREKTOR ŠTEFAN ANTALIČ — LIST UREJA UREDNIŠKI ODBOR. ODGOVORNI UREDNIK JOŽE VILD — NASLOV UREDNIŠTVA — MURSKA SOBOTA, KOCLJEVA UL. 2, TELEFON 21-163

OB SKUPNEM FINANSIRANJU SREDNJIH ŠOL:

Medobčinsko sodelovanje

Z novim letom bo prešlo finansiranje večine naših srednjih šol na občine. Tako bodo v Pomurju občinske skupščine finansirale kar osem takih šol in sicer gimnazijo, srednjo ekonomsko šolo, šolski center za blagovni promet, šolski center za razne stroke in srednjo glasbeno šolo v Murski Soboti, srednjotehniško šolo v Lendavi, šolski gostinski center v Slatina Radencih in gimnazijo v Ljutomeru. Iz okrajnih sredstev bodo finansirane še štiri srednje šole.

Prejšnji teden so se sestali predstavniki pomurskih občin in se dogovorili o načinu finansiranja. Ključ za določanje koliko sredstev naj prispeva posamezna občina predstavlja število učencev. Poleg razgovorov o finansiranju teh šol, so bili v zadnjem času razgovori o finansiranju še nekaterih drugih služb. Tako bodo občine skupno finansirale zavod za pedagoško in prosvetno službo, dogovarjajo pa se tudi o finansiranju pokrajinskega tiska.

Ti razgovori predstavljajo velik premik v nekaterih gledanjih, ki so težila za tem, da bi se meje posameznih občin čimbolj zaprle. Prav ob analizah povezanosti občin pri srednjih šolah je postalo očitno, da teh ni mogoče zapreti z občinskimi mejami in da je potrebno, hkrati pa je tudi laže razvijati razne skupne službe.

Prenos finansiranja srednjih šol na občine pa v svojem bistvu predstavlja tudi novo obremenitev sredstev, s katerimi je v vseh naših občinah bolj težko. Za primer: samo soboška občina bo v prihodnjem letu morala za srednje šole oddvojiti preko 60 milijonov dinarjev. To je nova obremenitev proračuna, ker se instrumenti delitve dohodkov med občino in okrajem ne bodo spremenili, kot je bilo to slišati v začetku, ko so se začele razprave o prenosu finansiranja srednjih šol na občine. Zato predstavlja to precejšen problem za vse štiri pomurske občine, ki so gospodarsko nerazvite, a morajo kljub temu, z nekaterih vidikov pa še bolj razvijati take službe.

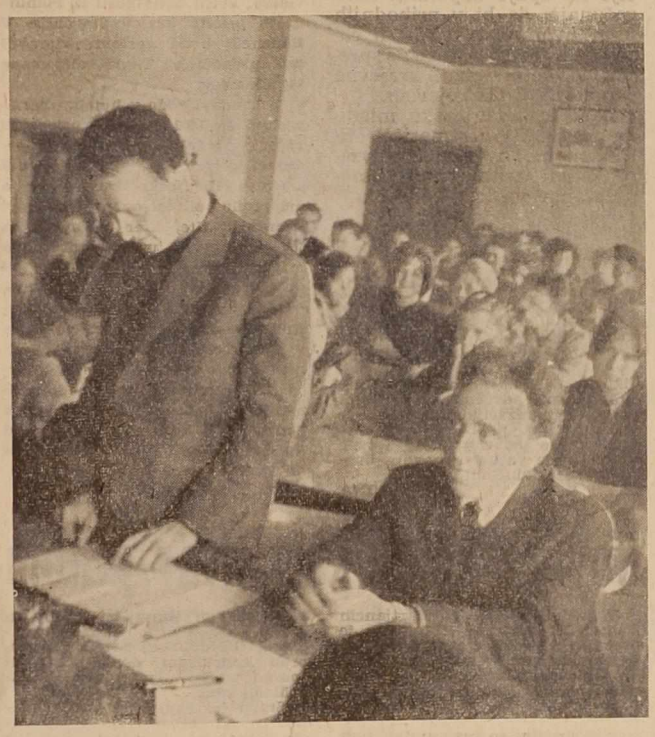

S konference ZMS v Ljutomeru (F.: Stane Feuš)

Maribor:

USTANOVLJEN JE KLUB POSLANCEV

Poslanci so ustanovili klub, ki naj bi bil od časa do časa organiziral razprave po posameznih aktualnih vprašanjih. Poslanci so izrazili potrebo po večjih stikih z občinskimi skupščinami ter posameznimi sveti, zato naj bi jih občinske skupščine redno obveščale o delu teh. Prav tako je bila izražena tudi želja po boljših stikih z volivci. Za predsednika kluba je bil izvoljen zvezni poslanec Ivan Ros.

Vojaki JLA - smučarji (iz arhiva fotopos. Naše Armije)

22. DECEMBER:

Dan Jugoslovanske ljudske armade

Z odredbo vrhovnega poveljstva partizanskih sil Jugoslavije je bila ustanovljena v majhnem bosenskem mestecu Rudo 22. decembra 1941 Prva proleterska brigada narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije. V spomin na ta dan je ostal 22. december praznik vseh enot JLA.

Danes, po dvaindvajsetih letih se naša armada ne ponaša samo z zmagovitimi dnevi v boju proti okupatorju, marveč tudi z uspehi, ki jih dosega naša dežela v vsestranskem razvoju za dobrobit vseh Jugoslovanov, za mir in za prijateljsko sodelovanje med narodi.

Kot vsa leta nazaj, praznujemo tudi letos dan JLA z zavestjo, da sta armada in ljudstvo nerazdružljiva celota, katere temelji so bili postavljeni med narodnoosvobodilno vojno.

Mnogim čestitkam ob dnevu JLA se pridružuje tudi uredništvo našega lista.

V SOBOŠKI OBČINI:

Modernizacija cest

V teh dneh bodo predstavniki Občinske skupščine M. Sobota pri pristojnih organih vložili elaborat za modernizacijo cest v občini. Elaborat vsebuje ekonomske utemeljitve za modernizacijo štirih cest.

Sedanje stanje cestnega omrežja v Pomurju je seveda izredno slabo in zato postaja nujno, da se cestna mreža modernizira. Ta nujnost pa je še toliko večja, ker se je promet s tovornimi avtomobili pa tudi osebnimi tako povečal, da je obremenjenost večine cest v soboški občini nad republiškim in zveznim povprečjem. Kljub tolikšnemu razvoju pa je Prekmurje še danes povezano z ostalo Slovenijo z enim trdnim mostom preko Mure in to pri Slatina Radencih. Za vedno večji gospodarski razvoj, zlasti pa še za razvoj kmetijske proizvodnje postaja sedanja razvitost cestne mreže nezadostna.

Kot prva je v elaboratu predvidena modernizacija ceste Bratonci—Dokležovje—Veržej, ki bi se potem navezala na cestno mrežo v ljutomerski občini in preko nje s cestnim omrežjem ostale Slovenije. To bi bila hkrati potem tudi najkrajša pot v osrednjo Slovenijo. V povezavi s to cestno potjo pa bi se naj modernizirala tudi cesta M. Sobota—Mačkovci—Boreča—državna meja, ki bi v perspektivi omogočila tranzitni promet iz zahodne Madžarske na luko v Kopru. Konec ceste pri državni meji bi bil le 18 km oddaljen od mednarodne ceste Budimpešta — Graz. Pri Mačkovcih bi se odcepila cesta proti Petrovcem in Hodošu. Izredno pomembna postaja modernizacija ceste M. Sobota—Gederovci — Cankova — Rogašovci — državna meja. Ta cesta je namreč v celotni soboški občini najbolj obremenjena, k čemur prispeva tudi maloobmejni promet. Kot poslednja je predvidena modernizacija ceste Martjanci — Prosenjakovci — državna meja.

Potreba po modernizaciji teh cest izvira tudi iz čedalje močnejšega razvoja maloobmejnega prometa. Zaradi predvidene ureditve tega prometa tudi s sosednjo Madžarsko bi bilo potrebno modernizirati cestno mrežo do mej obeh sosednih držav. Predračun za modernizacijo vseh cest znaša čez 3 milijarde dinarjev.

V PRIHODNJEM LETU:

Gradnja steklarne?

Prva zamisel o gradnji steklarne v Prekmurju se je porodila že pred nekoliko leti. Zanjo so bili napravljeni že tudi potrebni elaborati. Prvotna zamisel se je tudi v marsičem spremenila, predvsem kar se tiče lokacije.

Gradnja tega objekta v Prekmurju postaja čedalje bolj interesantna. Letošnja domača proizvodnja votlega embalažnega stekla ni mogla zadovoljiti domačih potreb in tako je bilo potrebno večje količine uvoziti. Prihodnje leto pa bi potrebovali dvakrat toliko, kot smo letos proizvedli. Zato postaja potreba po varčevanju proizvodnje votlega embalažnega stekla zelo nujna.

Predvidena zgraditev steklarne v Prekmurju pa ima veliko prednost z ozirom na ekonomičnost. Tu je predvsem v bližini surovina kremenčev pesek v Puconcih, nadalje pa tudi možnost izkoriščanja kot gorivo plin v kombinaciji z mazutom. Za tako lokacijo govori tudi to, ker so v neposredni bližini veliki potrošniki takega stekla. To so predvsem vinogradniška gospodarstva, slatinsko podjetje in proizvajalci raznih alkoholnih in drugih pijač v Mariboru. Steklarna pa bi proizvajala samo embalažno steklo.

Na osnovi tega je pred kratkim o tem načrtu razpravljal tudi strokovni svet za nekovine pri republiški gospodarski zbornici in sklenil podpreti ta načrt. Zato je gradnja steklarne vključena tudi v sedemletni republiški družbeni plan. Po nekaterih predvidevanjih bi naj začeli z gradnjo že prihodnje leto. Gradnja bi bila etapna. V prvi etapi za proizvodnjo 15.000 ton, v drugi pa povečanje za še 15.000 ton votlega embalažnega stekla. Po zadnjih strokovnih ocenitvah bi bila najboljša lokacija v bližini industrijskega središča M. Sobote in to zaradi kanalizacije in ugodne prometne zveze.

Sneg, sneg, — F.: K. Sukič

CESTNO PODJETJE NI IMELO VEČJIH TEŽAV V ZAČETKU SNEŽNE ZIME

Kot smo izvedeli na cestnem podjetju v M. Soboti, dosedanji sneg ni povzročil večjih težav pri čiščenju cest.

Ceste so preorali v noči od ponedeljka na torek. Čeprav ima podjetje samo en železni plug, je uspelo cesto do jutranjih ur usposobiti za promet. V podjetju sodijo, da bi morali imeti za svoje območje najmanj 3 železne pluge. Računajo, da bodo to prihodnje leto dosegli.

Prvi sneg ni povzročil nobene škode tudi na električnem omrežju, prišlo je le do kratkotrajnih prekinitev toka na daljnovodih Mačkovci — M. Sobota in Mačkovci — Rogašovci.

Januarja v soboški občini:

Razprave o statutu občine

Na včerajšnji seji je Izvršni odbor občinskega odbora SZDL v Murski Soboti razpravljal o programu radia Murska Sobota, o javnih razpravah o statutu občine in krajevnih skupnosti ter o proračunu ObO SZDL za leto 1964.

Člani izvršnega odbora so bili mnenja, da se bodo razprave o statutu občine v soboški občini začele v januarju. V prvi polovici januarja bodo o statutih razpravljali posamezni sveti občinske skupščine, nato pa še odborniki na seji občinske skupščine. O statutu bodo potem razprave v delovnih organizacijah in v družbenih organizacijah in društvih, v februarju pa bodo na zborih volivcev razpravljali še občani. Nosilec razprav o statutu občine, kakor tudi o statutih krajevnih skupnosti, bodo organizacije SZDL. Statuti krajevnih skupnosti naj bi bili v januarju v razpravi v komisijah pri krajevnih odborih SZDL in vzporedno z občinskim statutom, naj bi o njih razpravljali občani na zborih volivcev v februarju. Na sestanku so predlagali posebno komisijo pri ObO SZDL, ki bo v prihodnjih dneh izdelala podroben načrt o načinu in metodah razprav o občinskem in o statutih krajevnih skupnosti.

Izvršni odbor OBO SZDL je na sestanku ugotovil, da se je program Radia Murska Sobota v zadnjem obdobju vsebinsko izboljšal, vendar je potrebno da sam izvršni odbor v prihodnje posveti več skrbi vsebinski izboljšavi programa, kakor tudi reševanju kadrovskih in tehničnih vprašanj, ki nedvomno vplivajo na kvaliteto radijskega programa.

Izvršni odbor je sprejel tudi predlog proračuna občinskega odbora SZDL za leto 1964.

»Operacija Altmark« na soboškem odru

Dramska skupina DPD ‚Svoboda' v Murski Soboti je v torek uprizorila Marodićevo dramo »Operacija Altmark«. To delo je z že znanimi igralci pripravil za uprizoritev Jože Zrim. Poudariti je potrebno, da je že to trideseto delo, ki ga je režiral Jože Zrim, ki je po tem najaktivnejši dramski delavec v M. Soboti.

Gledališka skupina je s tem delom gostovala že tudi v Martjancih. Predstava je bila tudi včeraj in bo še danes. Nekateri delovni kolektivi tudi predvidevajo, da bi imeli zaključene predstave, kar pa predstavlja lepo priznanje gledališki skupini, ki je po tolikem času spet pripravila eno domačo gledališko uprizoritev.

POJASNILO BRALCEM

Današnja številka vestnika je izšla z enodnevno zamudo — zaradi večkratnih in daljših prekinitev električnega toka v ponedeljek in torek.

Naslednja, novoletna številka, bo izšla v ponedeljek, 30. decembra.

Uredništvo

Murska Sobota:

Uspela predavanja

V preteklih dneh, je v sodelovanju z Ljudsko univerzo, aktiv za zunanje politična vprašanja pri ObO SZDL v Murski Soboti organiziral predavanje o zunanje političnih vprašanjih. Predavanja so bila v 23-tih sedežih krajevnih organizacij SZDL.

Predavanj se je udeležilo okrog 1000 slušateljev, več kot 150 pa jih je sodelovalo v razpravah. Občani so se predvsem zanimali za odnose ZDA do držav Latinske Amerike, Jugoslavije do Madžarske v zvezi z možnostmi za realizacijo maloobmejnega prometa, o odnosih med SZ in Kitajsko, o alžirsko-maroškem sporu, o odnosih med SFRJ in Avstrijo in Zvezno republiko Nemčijo, o kmetijskih problemih v SZ, o naši zunanji trgovini in o zaposlovanju naših ljudi v inozemstvu je bila zadovoljiva. V teh dneh bodo takšna predavanja še v preostalih 14-tih centrih krajevnih organizacij SZDL v soboški občini.

Te dni v soboških in ljutomerskih del. kolektivih:

AGROSERVIS — Upravni odbor podjetja je te dni razpravljal o osebnih dohodkih v podjetju ter o dokončni ureditvi nove hale. Računajo, da bo nova hala dokončana še do konca leta. Med novimi napravami, ki jih bodo namestili v to halo je aparat za preizkušanje zavor, za preizkušanje tlačilk, kompresor in večji vrtalni stroj.

KIK »POMURKA« — Dne 28. decembra bo skupščina delavskih svetov pri kombinatu sprejela proizvodni plan za prihodnje leto. Sprejeli bodo tudi pravilnik o požarnovarnostni službi ter pravilnik o zavarovanju premoženja podjetja.

OBRTNIK — Delavski svet v tem podjetju je pred dnevi razpravljal o statutu ter o problemih ob uvajanju 42-urnega tednika. Osnutek statuta so že posredovali občinski skupščini.

MURA — Na zadnji seji je osrednji delavski svet Mure sprejel pravilnik o požarnovarnostni službi, pravilnik o delitvi stanovanj ter pravilnik o službi zavarovanja podjetja. Razpravljali so tudi o investicijah v letu 1964. Pred koncem leta se bo delavski svet še enkrat sestal. Na tej seji bo sprejel proizvodni plan za prihodnje leto.

INDOPOL — Delavski svet je pred dnevi razpravljal o spremembah pravilnika o delitvi dohodkov, o znižanju cen proizvodov ter o finansiranju centra za izobraževanje. Center je že pričel z delom. Trenutno se v njem priučuje 20 delavcev.

KZ LJUTOMER — Svet ekonomske enote zadruge je v ponedeljek obravnaval normative za posamezna dela v zadrugi. Razpravljali so tudi o 42-urnem tedniku ter o statutu.

MTT — Delavski svet MTT je sprejel proizvodni plan za prihodnje leto. Sklenili so tudi, da bodo uredili takoj po novem letu v obratu družbeno prehrano.

MLEKOPROMET — Obratni delavski svet je pred dnevi odobril investicije v znesku 12 milijonov dinarjev. Sredstva bodo porabili v glavnem za izboljšave delovnih pogojev v obratu. Delavski svet je potrdil tudi 7-letni plan.

CANKOVA

Po daljšem premoru pripravlja kulturno umetniško društvo na Cankovi veseloigro »Poročil se bom s svojo ženo«. Predvidevajo, da bodo postavili na oder okrog 15. januarja. Z igro nameravajo tudi gostovati.

BELEŽKA O KONFERENCI MLADINE LENDAVSKE OBČINE:

Dober program in obširne naloge

Na konferenci mladine lendavske občine, ki je bila v nedeljo v Lendavi, so delegati ocenili delo in uspehe v času od zadnje konference. Poročilo, ki so ga delegati dobili že nekaj dni pred konferenco, je obširno analiziralo delovanje mladine na vseh področjih. Kot je razvidno iz poročila, so mladi dosegli zadovoljive rezultate v organih družbenega in delavskega upravljanja, na področju kulturno-prosvetne in športne dejavnosti ter pri razširjanju oragnizacije ZMS.

Poročilo nadalje ugotavlja, da bi lahko bila idejno-politična vzgoja uspešnejša, če bi mladinska vodstva tej nalogi posvetila več pozornosti, da je bilo strokovno in družbenoekonomsko izobraževanje prepuščeno nekaterim ustanovam in izobraževalnim centrom, da je bilo včasih bolj kampanjsko kot načrtno. Tudi organizacijska trdnost v aktivih še ni najboljša, pravtako pa še niso bili doseženi zadovoljivi uspehi v vzgoji mladih družbenih delavcev.

Na osnovi takšnih ugotovitev so mladinke in mladinci v razpravi predlagali vrsto predlogov za izboljšanje dela v mladinski organizaciji. Vse te predloge in naloge je mladinska konferenca združila v okvirnem programu dela občinske mladinske organizacije naslednje leto. Idejni izobrazbi in marksistični vzgoji mladine pripada v programu prvo mesto. Program predvideva organizacijo raznovrstnih oblik idejnega dela in izobraževanja, ki naj bodo prilagojene željam mladine in potrebam ter nalogam, ki jih narekuje hiter družbeni razvoj in naloge, ki jih bo mladina v komuni morala reševati v naslednjem letu. Seznanjanje mladine z gospodarskim razvojem komune, s političnimi in drugimi dogajanji doma in v svetu, organizacija raznih seminarjev in posvetovanj, večernih in mladinskih političnih šol ter informiranost članstva z zaključki mladinskih vodstev, so naloge na področju idejno-vzgojne dejavnosti v naslednjem letu.

Večje angažiranje mladih v proizvodnji zahteva podrobnejšo spoznavanje gospodarskega razvoja komune, večja prizadevanja pri dvigu produktivnosti, neprestano strokovno izpopolnjevanje, sodelovanje mladih pri reševanju vseh problemov, ki nastajajo v delovnih organizacijah in še vrsto drugih vprašanj, ki tvorijo v programu sklop nalog, ki jih bo mladina v prihodnjem obdobju reševala v proizvodnji, tako na vasi, kakor v podjetjih. Najbolj primerne oblike za aktiviranje mladih pri realizaciji teh nalog bodo v delovnih organizacijah vsekakor proizvodne konference, v krajevnih skupnostih in stanovanjskih skupnostih pa zbori mladih volivcev, tribune mladih, zbori občanov in druge oblike.

Mimo teh osnovnih nalog mladine v lendavski občini, program vsebuje še naloge na področju kulturno zabavnega življenja, delovnih akcij, športne dejavnosti, sodelovanja z drugimi organizacijami, delo v posebnih mladinskih organizacijah ter drugih organizacijah in društvih. Delovni program je obširen, daje pa tudi možnosti slehernemu mladincu in mladinki, da se vsak po svoje vključita v njegovo uresničevanje, s tem pa posredno tudi v ustvarjalno delo, ki ga zahteva družbeno-ekonomski razvoj lendavske komune od slehernega občana. Prav zaradi tega lahko rečemo, da je nedeljska konferenca mladine lendavske občine uspela, njene rezultate pa bo moč sumirati čez leto dni, ko bodo mladi občani lendavske občine spet analizirali in ocenjevali vloženo delo in rezultata tega dela.

ič

20-letnica pohoda XIV. divizije

Prihodnje leto bo minilo 20 let od pohoda XIV. divizije na Štajersko. Odbor za proslavo tega jubileja pripravlja osrednjo proslavo v Ljubljani 4. januarja 1964. leta z otvoritvijo razstave XIV. divizije in z umetniško akademijo na Gospodarskem razstavišču. 5. januarja 1964 pa bo partizansko srečanje v Beli Krajini, od koder je XIV. divizija začela svoj slavni pohod.

Te proslave se bodo udeležili vsi preživeli borci pohoda XIV. divizije na Štajersko in tovariši iz Hrvatske, ki so pomagali diviziji pri pohodu preko njihovega ozemlja.

Pripravljalni odbor zbira imena udeležencev pohoda, da bi lahko vsem pravočasno poslal vabila. Zato prosimo vse udeležence pohoda XIV. divizije na Štajersko, ki so krenili 6. januarja 1944 iz Bele Krajine, da pošljejo svoj točen naslov z navedbo enote, v kateri so se nahajali ob pohodu in čas, ki so ga prebili v diviziji. Omenjene podatke pošljite Predsedstvu Zveze združenj borcev NOV Slovenije, Ljubljana, Bethovnova 10/I.

KAJ NAM PRIPRAVLJAJO GOSTINSKA PODJETJA

Za Silvestrov večer

ŽE JE ČAS ZA RAZMIŠLJANJE KAM BOMO KRENILI NA SILVESTROV VEČER. MNOGI SE ŽE VNETO PRIPRAVLJAJO, NAJBOLJ PA SEVEDA GOSTINSKA PODJETJA, KI BODO NA KRAJU STAREGA LETA IMELA NAJVEČ DELA. GOSTINCI BODO ZADNJI VEČER V TEM LETU PREVZELI NAJVEČJI DEL ODGOVORNOSTI ZA DOBRO VOLJO IN VESELJE ŠTEVILNIH GOSTOV.

Kot prejšnja leta, tudi letos ne bo moč nuditi vsem gostom prostora v restavracijah in plesnih dvoranah. Prostora in sedežev je premalo, želja pa preveč. Pa poglejmo, kaj nam obetajo za silvestrovanje v občinskih središčih in drugod v Pomurju.

Za sobočane pripravljata gostinski podjetji »Central« in »Zvezda« prijetno zabavo pred vstopom v novo leto. V »Centralu« bo v kavarni prostora za 150 gostov, zaigral pa jim bo orkester Miška Baranje. Rezervacija na osebo stane 2.000 dinarjev. Vsak gost pa bo dobil malo buteljko, predjed in večerjo. V »Zvezdi« bodo sprejeli kar 250 gostov, katerim bodo za 1500 dinarjev postregli s coctailom, hladnim narezkom, francosko solato, obloženim pečenim piščancem, solato, pecivom in kavo. Pripravljajo pa še prijetno presenečenje za svoje goste, ki pa se bodo lahko zabavali tudi v kmečkem baru. Tako kot v »Centralu«, je tudi tukaj povpraševanje po rezervacijah veliko in bo potrebno pohiteti, če želimo prijetno prežitevi silvestrov večer v soboških gostinskih lokalih.

Največ gostov bodo poslednji dan v starem letu sprejeli gostinski lokali v Slatini Radencih. Tukaj bodo silvestrovali v kavarni, v restavraciji Pri pošti, z zdraviliški restavraciji in v zadružnem domu. Za 2.500 dinarjev konzumacije in rezervacije bodo gostom v kavarni med drugim postregli tudi s pečenim odojkom in pečenim puranom. Gostje v zdraviliški restavraciji bodo za 2.200 dinarjev dobili kompletno toplo večerjo in morda tudi presenečenje. Zabaval jih bo kvintet »Miklošič« iz Maribora. V restavraciji Pri pošti stane rezervacija 1.500 dinarjev, v zadružnem domu pa bo samo vstopnina. V vseh prostorih v Slatini Radenci bo mesta za okrog 1.000 gostov. Povpraševanje po rezervacijah je veliko. Prišli bodo gosti iz Pomurja in ostalih krajev Slovenije. V Radencih bodo gostom pripravili tudi prenočišča. Topla soba stane 860 dinarjev.

V Lendavi bodo v hotelu »Park« gostom za 1200 dinarjev pripravili večerjo po želji. Imajo kar 230 sedežev, organizirali pa bodo tudi srečolov. Kegljaško društvo pa bo pripravilo silvestrovanje v novi dvorani Nafte, kjer je mesta za 500 sedežev. Ljutomerčani bodo prijetno silvestrovali na zabavi, ki jo pripravlja društvo »Partizan«. Seveda bo tokrat veselo tudi v ostalih gostinskih lokalih. Ne samo v Ljutomeru, tudi v Gornji Radgoni in po vaseh v celem Pomurju. Nekateri se bodo odpravili morda v Moravce, drugi spet v Petrovce ali kam drugam. Povsod bo dovolj veselja in dovolj veselih ljudi na predvečer Novega leta.

Drobne iz Logarovec

Krajevni odbor SZDL v Logarovcih je pred dnevi razpravljal o priključitvi Logarovec h krajevni skupnosti v Križevcih. Sklenili so, da se o pripojitvi dokončno odloči na bližnjih zborih občanov.

V Logarovcih urejajo tudi klubsko sobo. Za nabavo opreme naj bi prispevala vsa področna društva oziroma organizacije. Klubska soba je v šoli. Prosvetno društvo je kupilo lani za potrebe kluba tudi televizor.

Krajevna skupnost v Logarovcih je letos organizirala akcijo za popravilo cest. Preorali in očistili so obcestne jarke ter popravili mostove. Računajo, da so opravili delo, ki je vredno več kot 100.000 din.

V Logarovcih predlagajo, da bi na temeljih, ki že nekaj let stojijo zadaj za dvorano, sezidali prostore za garderobe, knjižnico, vrtec in stanovanja za učitelje. Knjige imajo sedaj na domu pri knjižničarju.

Prosvetno društvo v Logarovcih letos ni pripravilo večje prireditve, sodelovalo pa je na vseh proslavah. Posebej pester program so pripravili za 29. november.

Tudi v Cezanjevcih imajo načrte

Sedaj, ko je pritisnila zima, so v glavnem prenehali z delom tudi pri gradnji stanovanjskega bloka v Cezanjevcih. Toda, gradbeno podjetje bo moralo pohiteti, kajti blok mora biti vseljiv do konca tega šolskega leta. Takrat namreč morajo izprazniti stanovanje v šoli in pričeti z nekaterimi adaptacijami šolskega poslopja. Šola v Cezanjevcih je zelo na tesnem, saj imajo le tri učilnice, v katerih je pouk nepretrgano ves dan, v treh izmenah. Računajo, da se poveča število otrok vsako leto približno za 15. Glede na to računajo, da bodo morali imeti do leta 1970 šest učilnic, telovadnico in kabinete.

V Cezanjevcih nimajo večje dvorane. Igre uprizarjajo kar v šolskem razredu. V gasilskem domu so si sicer uredili v nadstropju manjšo dvoranico, ki pa ni primerna ker je zaradi slabe konstrukcije ne upajo napolniti. Zato računajo, da bi v prihodnjih letih dvorano prizidali h gasilskemu domu. To so že sprejeli v 7-letni plan krajevne skupnosti v Cezanjevcih.

Lani je cezanjevska mladina uprizorila Krčmarico Mirandolino. To je bila pravzaprav tudi vsa aktivnost Cezanjevčanov na tem področju.

KOŽO NOTER...

Nagradno žrebanje za proizvajalce svinjskih kož s 4000 nagradami priredi v sezoni 1963-64 »Koteks-Tobus« in predelovalci svinjskih kož

Televizor
mopede
kolesa
ure
in še dosti drugega

Odrite vse prašiče in shranite potrdila za oddane svinjske kože, ki Vam dajejo pravico do udeležbe pri nagradnem žrebanju

ŽREBANJE:
15. decembra 1963, 15. februarja 1964, 15. aprila 1964

... TOLE VEN

NEKATERI PROBLEMI:

Vasi ob Muri

Osnovna organizacija ZKS Dokležovje je na letni konferenci razpravljala o nekaterih problemih, ki so primarnega značaja za področje obmurskih vasi Dokležovje, Ižakovci in Melinci.

Ker je področje izključno kmetijsko je bila razprava osredotočena na vprašanja kmetijstva. Poročilo je navajalo, da je na področju navedenih vasi 875 ha orne površine in 186 ha travnikov pod agrotehničnih minimumom. V pogodbenem sodelovanju s KZ sodeluje 323 kmetovalcev z 205 ha orne zemlje.

Precej živahna je bila tudi razprava o zdravstveni službi v Beltincih, kjer stoji nov moderni zdravstveni dom, v katerem naj bi delala dva zdravnika splošne prakse in dva zobozdravnika. In trenutno stanje: od jutra do večera polna čakalnica bolnikov, ki čakajo tudi po ves dan, grmada gnilih zob in — ena zdravnica (zobozdravnika ni). Občani pričakujejo, da bo občinska skupščina nekaj ukrenila.

Prav tako je pereče vprašanje prosvetnega kadra oziroma obstoja šol. Kaže, da bodo ukinili podružnične oddelke v Ižakovcih, učence pa bodo prešolali v Beltince (tudi nižje razrede). Občani pa želijo, da naj vsaj prva dva razreda ostaneta v domači šoli. Hude prekmurske zime bi na poti v Beltince prvošolčkom v zdravstvenem pogledu vsekakor škodile.

S tem pa je združeno vprašanje učiteljstva. Če ne bo šole, ne bo učitelja in če ne bo učitelja, ne bo nikogar, ki bi pomagal tako ZMS, prosvetnemu društvu in drugim vaškim organizacijam. Problem je predvsem na področju kulturno-prosvetnega delovanja, saj v vseh vaseh grade vaške domove z dvoranami in klubskimi prostori.

NINA

Novoletna jelka v Martjancih

V nedeljo je bil v Martjancih roditeljski sestanek. Zbralo se je precejšnje število staršev. Roditeljski sestanki so zmeraj zelo dobro obiskani, kar dokazuje, da se starši zanimajo za probleme šole in vzgoje svojih otrok.

Med drugim so razpravljali tudi o Novoletni jelki. Vsi so bili mišljenja, da bi jo izvedli prav tako, kot smo jo lansko leto. Dedek Mraz naj bi namreč obhodil obe vasi, to je Noršince in Martjance v spremstvu pravljičnih bitij in predšolskim otrokom razdelil nagrade, v Noršincih že ob obhodu, pred zadružnim domom. Ostali spored pa bo v zadružnem domu v Martjancih.

Starši in člani DPM so že pričeli zbirati sredstva za nakup daril. Nekaj bo prispevala tudi KZ Martjanci in ostale organizacije in društva, tako da dedek Mraz verjetno ne bo imel posebnih težav pri nakupu daril in bo lahko bogato obdaroval slehernega otroka.

BOGAT KULTURNI SPORED V MARTJANCIH

V nedeljo zvečer je gostovala v Martjancih dramska skupina DPD Svoboda iz Murske Sobote z igro »Operacija Altmark«. V dvorani se je zbralo precej ljudi iz okoliških vasi, čeprav je nagajalo vreme. Igralci so svoje vloge odlično odigrali, gledalci pa bili zelo zadovoljni, saj tako uspele igre že dolgo niso videli na domačem odru. Takih gostovanj si še želijo.

Domača igralska skupina tudi pripravlja program za letošnjo sezono. Naštudirati mislijo dramo Miško Kranjca »Pot do zločina«.

V nedeljo pa bodo gostovali v Martjancih v zadružni dvorani Beneški fantje s privlačnimi pevsko-humorističnim sporedom. Ni dvoma, da bo tudi to gostovanje pritegnilo številne gledalce iz vasi in okolice.

DELA PRI LJUTOMERSKI KLETI

Kljub zimi, z deli pri gradnji ljutomerske kleti nadaljujejo. Sedaj delajo v glavnem na izkopih za stolpne kleti, dočim so dela pri steklenicnem obratu in pri upravni zgradbi zaradi zime ustavili. Če ne bo prehuda zima, bodo z izkopi nadaljevali. Računajo, da bodo zemeljska dela končana v dveh mesecih.

CANKARJEV VEČER V SLATINA RADENCIH

Ob obletnici smrti našega največjega slovenskega mojstra nevezane besede Ivana Cankarja so imeli minuli torek v zdravilišču Slatina Radenci klubski večer. Večer, ki so ga pripravili dijaki 3.a letnika soboškega učiteljišča, je zelo lepo uspel, saj so bili obiskovalci s programom zelo zadovoljni. Dijaki so recitirali odlomke iz Polikarpa, Lepe Vide in Skodelico kave.

-tc-

VIDEM OB ŠČAVNICI

Zavod za širjenje elektrifikacije pri Vidmu je to jesen postavil pod streho dvorano za razstave električnih strojev. V zgradbi bo tudi nekaj stanovanj za uslužbence zavoda. Z notranjo ureditvijo zgradbe bodo nadaljevali spomladi.

Te dni so pričeli pri Vidmu tudi s prikrojevalnim tečajem, ki ga vodi Marica Kreft, obiskuje pa 40 deklet. Tečaj je trikrat tedensko. Pripravljajo tudi kuharski tečaj.

PRIPRAVLJAJO SE NA OBČNI ZBOR

Strelska družina »Bogojina« v Bogojini se pripravlja na letni občni zbor, ki bo v soboto. Bogojinska strelska družina je ena najbolj delavnih v soboški občini.

PREDAVANJA IZ KMETIJSTVA NA PODROČJU KZ BELTINCI

KZ v Beltincih organizira v drugi polovici meseca decembra letos ter v januarju prihodnjega leta za kmetovalce na področju KZ Beltinci predavanja iz kmetijstva.

V predavanjih bodo seznanili kmetovalce o pravilnem osnovnem in dopolnilnem gnojenju z umetnimi gnojili ter o prehrani in vzreji živine s kompleksnimi krmili. V mesecu decembru bodo predavanja o krmljenju in vzreji živine s kompleksnimi krmili, v mesecu januarju pa o uporabi umetnih gnojil ter ostali agrotehniki.

VEČERNA POLITIČNA ŠOLA V ČRENSOVCIH

V Črensovcih že dober mesec deluje večerna politična šola, ki jo ob podpori krajevnih činiteljev v Črensovcih organizira občinski komite ZKS v Lendavi. Šolo, ki jo bodo zaključili čez dva meseca, obiskuje 30 slušateljev iz Črensovec in okoliških vasi. Za šolo vlada veliko zanimanje, kar dokazuje zelo dober obisk. Predavanja vodijo družbeno politični delavci iz Črensovec in Lendave.

KONFERENCA MLADINE GORNJE-RADGONSKE OBČINE:

Izobraževanje je trajna potreba mladih

Konference mladine gornjeradgonske občine, ki je bila v nedeljo dopoldne v G. Radgoni, se je udeležilo okrog 50 delegatov iz aktivov ZM in številni gostje, med njimi tudi Marjan Ekart, član CK ZMS; Milan Koren, sekretar ObK ZKS G. Radgona; Peter Hedžet, član OK ZMS Ivan Kovač, podpredsednik Občinske skupščine G. Radgona; Konrad Suhač, predsednik ObSS in drugi. Mladinke in mladinci so na konferenci razpravljali o izobraževanju in o delu mladih v različnih interesnih oblikah ter o drugih področjih dela ZM.

Referat predsednika, potem pa še sami mladinci in mladinke v razpravi, so poudarili, da je izobraževanje trajna potreba vsakega človeka, prav posebno pa še mladine. Doslej je pošolsko in dopolnilno izobraževanje v občini rodilo lepe uspehe, vendar so bili mladinci in mladinke mnenja, da je v okviru komune potrebno izdelati okvirni program, ki bo vsaj načelno usmerjal in vsklajeval vse težnje in prizadevanja na področju dopolnilnega in pošolskega izobraževanja. Izobraževalno funkcijo naj prevzamejo ustanove, katerim je to osnovna dejavnost, izobraževalni centri v delovnih organizacijah in pa ljudska univerza. V delovnih organizacijah je potrebno v izobraževalni proces vnesti več družbeno ekonomske vzgoje, mladini na vaseh pa zagotoviti pogoje, da si bo pridobila vsaj osnovnošolsko izobrazbo. To je namreč pogoj za nadaljnje šolanje in izobraževanje v različnih smereh in oblikah.

Ko so na konferenci razpravljali o vlogi učitelja, so poudarili, da učiteljišče temu še ne nudi dovolj idejno-politične izobrazbe, zato pa bi morali prav učitelji storiti v prihodnje še mnogo več na področju individualnega izobraževanja. To zahteva vse zahtevnejša vloga učitelja pri oblikovanju socialistične osebnosti mladega človeka. Dejali so tudi, da bi poleg občinskega komiteja ZMS, prav učitelji morali nuditi aktivom ZMS po vaseh več pomoči.

Delegati na konferenci so zanikali trditve, da je mladina nezainteresirana za delovanje v različnih oblikah družbene dejavnosti. Ugotovili so, da so aktivi ZM, predvsem pa njihova vodstva, doslej vse premalo upoštevali želje in hotenja mladine, še manj pa so iskali takšnih oblik dela, ki mladino s svojo vsebino privlačijo. Pogosti so bili v preteklem obdobju primeri, da so bili sestanki edino merilo pri ocenjevanju uspešnosti dela mladih. Konferenca je poudarila, da je mesto, kjer bomo najlaže aktivirali mladega človeka, da bo ustvarjalno sodeloval v družbenem razvoju, njegovo delovno mesto, različne organizacije in društva, sestanki pa naj bodo le oblika kjer se bodo mladi dogovarjali, izmenjali izkušnje in sprejemali naloge, ki jih bodo potem na različnih področjih reševali.

Mladinke in mladinci, so na nedeljski konferenci govorili še o problematiki na področju idejne vzgoje, o delu aktivov ZM na osemletkah, o odnosih, ki jih imajo nekateri starejši tovariši do učencev v gospodarstvu v posameznih delovnih organizacijah in o vlogi mladine v reševanju določenih družbenih problemov in nalog. Sklenili so, da bodo v prihodnjem letu s prostovoljnim delom pomagali graditi športni park v G. Radgoni in pri asfaltiranju ceste v apaško kotlino.

Na letni konferenci mladine radgonske občine so izvolili novi 17-članski občinski komite, za predsednika je bil ponovno izvoljen Danilo Miljković, za sekretarja obč. komiteja ZMS pa dosedanji sekretar Franc Aleksič.

-ič

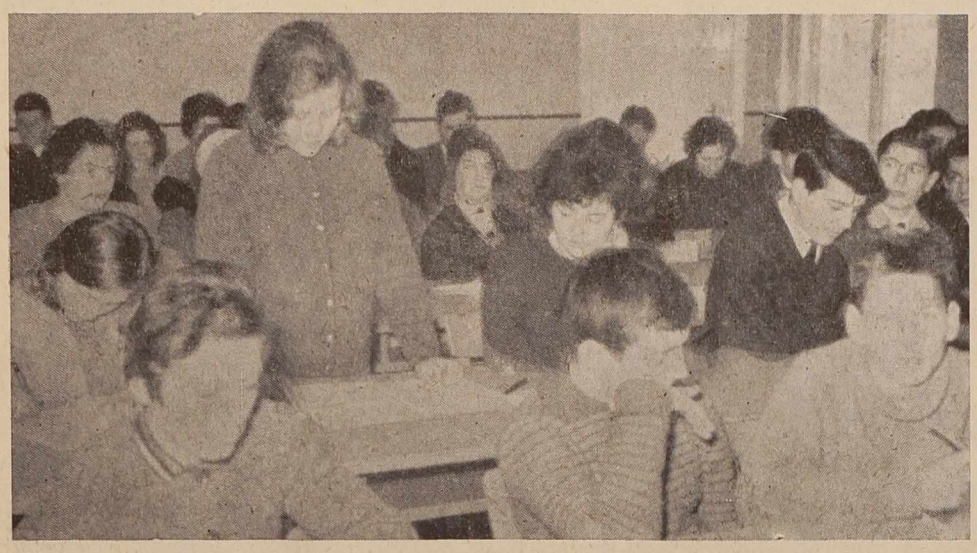

S konference mladine o G. Radgoni: izobraževanje je trajna potreba mladini

PRIMER STARE CESTE:

Dve občini - dve republiki?

NA STARI CESTI IN V ŽEROVINCIH SO BILI NA BOJNI NOGI. FLUKTUACIJA ŠOLSKIH OTROK V SOSEDNJO OBČINO. NEKATERI PREDLAGAJO ZA OBE VASI ENO KRAJEVNO SKUPNOST

Že pred leti je nastal okrog zadružnega doma v Žerovincih pravi spor. Prosvetnemu društvu na Stari cesti, ki je edino v tem okolišu, niso dovolili uporabljati dvorano v zadružnem domu v Žerovincih, čeprav so pomagali pri gradnji doma tudi prebivalci Stare ceste, prosvetno društvo pa je dalo sredstva za namestitev poda v dvorano.

Spor je nastal bolj po krivdi posameznikov, toda dejstvo je, da je zaradi tega pričela dvorana propadati, da so ves inventar, ki ga je preskrbelo požrtvovalno prosvetno društvo na Stari cesti, samovoljno odstranili iz dvorane in ga odpeljali na neko dvorišče. Danes je dvorana prazna in ker ni bila oskrbovana, bo potrebnih nekaj milijonov dinarjev, da jo ponovno uredijo. Lani je prosvetno društvo na Stari cesti uprizorilo igro »Poslednji mož«. Vsega so dali osem predstav. Odločili so se, da bodo postavili na oder tudi »Celjske grofe«. Do konca leta 1958 je deloval na Stari cesti mešani pevski zbor, predlani pa je kupilo prosvetno društvo tudi televizor.

Verjetno bi bilo prosvetno društvo na Stari cesti še bolj aktivno, v kolikor bi bilo urejeno vprašanje zadružne dvorane. Pred leti so se v Ljutomeru in Ormožu že dogovarjali kako razčistiti to vprašanje, vendar do dokončnih razgovorov ni prišlo. Danes predlagajo nekateri, naj bi za območje teh krajev, čeprav so v dveh občinah, ustanovili eno krajevno skupnost. To bi bilo prav tudi iz tega razloga, ker obiskuje šoli na Stari cesti in v Cezanjevcih precej otrok s področja ormoške občine.

-jm

POLEMIKA

Štipendija kot posojilo

K problemu, ki ga načenja članek v Pomurskem vestniku pod naslovom »Štipendija kot posojilo« z dne 28. nov. 11963; najprej nekaj nespornih ugotovitev. Štipendija je osnovni vir dohodkov študenta, s katero zadovoljuje nujne materialne pogoje pri študiju. Ta družbeni vir je predpogoj za izobraževanje, ker družina s povprečnimi dohodki ne more vzdrževati študenta v celoti. Procent štipendij pa pada, glede na celotno število študentov Univerze v Ljubljani; (od 37,1 % v šolskem letu 1961/62 na 31,5 % v šol. letu 1962/63) po številu 526 v obdobju leta 1962 na leto 9163. Padec štipendij v največji meri prizadene študente nižjih letnikov ter na novo vpisane, kjer jih prejema štipendijo le 6 do 114 % (različno po fakultetah). In končno — minimalni življenski stroški študenta, ki stanuje v študentskem domu znašajo 23.880 din mesečno.

Res je, da so gornje številke štipendiranih in o padcu štipendij ne nanašajo na študente soboške občine, se pa tudi pri nas teži k temu, da se daje pri razpisu prednost študentom višjih letnikov, ter tako pušča odprt materiani problem novovpisanih in študentov nižjih letnikov. Že tu se čuti, da želi štipenditor vložiti manj sredstev, a si prav tako zagotoviti potreben kader. Tu je bistvo zgrešene misli, da bi se naj v bodoče prešlo na kerditiarnje.

Sedaj pa: ali je štipendiranje bolj logično v izvajanju kadrovske politike od kreditiranja, ali ni. Je! In zakaj? Samo ena ugotovitev je v prejšnjem članku ugodna (za štipenditorja) . . . »da je kreditiranje zagotovitev pritoka stalnih sredstev tudi v prihodnjosti«. Toda — nerodno je, če štipenditor smatra, da se mu naj strokovnjak izplača preko lastnega žepa; torej da se mu investicija vanj v obliki štipendije ne vrne!? To pa je tisto, kar spodbija dejstvo, da je študij družbeno potrebno delo in investicija vanj načrtno dolgoročno vlaganje sredstev, ki mora in tudi se (brez kompromisa) bogato, če hočete, amortizira!

V kolikor bi prišlo res do osnovanja za kreditiranje pri občinski skupščini v Murski Soboti, pa bi bilo nujno, da ta sklad posluje pod istimi pogoji kakor Republiški sklad za kreditiranje pri Univerzi v Ljubljani (oziroma kakor skladi pri vseh univerzah v Jugoslaviji). Le tako bi bil še dovolj interesanten za študenta. Iz tega sklada je bilo razdeljenih v šol. l. 1963-64, 169,332.000 din subvencij in kreditov pod pogoji odpisa, in sicer:

80 % v primeru odličnega uspeha

60 % v primeru prav dobr. uspeha

50 % v primeru dobrega uspeha

40 % v primeru zadostnega uspeha

Konkretno: študent brez štipendije lahko dobi 6000 din subvencije v študijskih mesecih (v kolikor njegovi oz. dohodki družine vzdrževalca ne presegajo 10.000 din, računanv mesečno na člana). Poleg tega lahko vzame kredit 14.000 din. Torej skupno 20.000 din mesečno družbenih sredstev, od katerih je vezan (vzemimo v primeru dobrega uspeha) vračati šele po dveh letih zaposlitve 50 % kredita, to je 7000 dinarjev. Sedaj pa res ni potrebno da je preveč pameten, da ugotovi, da je od tega 13.000 din mesečno v obliki podpore (torej ugodna štipendija) ter 7000 din vezanih na vrnitev in to brezobrestno. Pri tem ni vezan na službeno mesto.

Iz tega se lahko morda sklepa, da kreditiranju ni odmerjena dolga doba in je le kratkoročno saniranje socialnih problemov študentov, ki so vsled premalo in prenizkih štipendij trenutno res pereči. Morda bi prišlo celo do uzakonjenja predloga ZSJ, da bi se gospodarskim organizacijam odvajal določen procent sredstev od sklada za investicije v republiški sklad za kadre, v kolikor nimajo ta procent dosežen že z lastnimi štipendisti. To pa je tudi predpogoj, da se odvrne štipenditorje od špekulacije, da čakajo na kadre, ki so vezani na kredit. Obenem pa je vir dotoka sredstev, tudi v primeru kreditiranja, ki mora biti v obliki odpisa, da se zagotovijo vsaj delno enaki materialni pogoji študentov pri študiju.

Vprašanje kadrov, kakor tudi materialno stanje študentov (nizke štipendije) je pri nas še pereče in bi bilo resnično potrebno pri takih odločitvah odprte diskusije med člani KPS in štipenditorji. Navsezadnje to ni samo stvar občinske skupščine, temveč tudi nas, študentov in generacij, ki pridejo za nami. Zato pa imamo vso moralno pravico, da v širokem mehanizmu družbenega samoupravljanja o tako važni stvari izrazimo svoje pripombe.

JOŽE KOZAR

Tako se veselijo snega šolarji v Bodoncih (foto K. Sukič)

Prireditve ob prazniku JLA

Kot vsako leto tako bomo tudi letos svečano proslavili praznik oboroženih sil SFRJ, Dan jugoslovanske ljudske armade. V počastitev 22. decembra 1941, enega najpomembnejših datumov v zgodovini NOB in socialistični revoluciji, se že vrstijo razna športna srečanja med pripadniki JLA in rezervnimi oficirji in podoficirji, nadalje obiski obmejnih enot in drugo.

Vodstvo občinske organizacije Združenja borcev in Združenja rezervnih oficirjev in podoficirjev občine Murska Sobota (komisija za prenos tradicij NOB na mladino) pa bo v vseh srednjih šolah v Murski Soboti izvedla testiranje iz zgodovine NOB v Pomurju. Deset najboljših dijakov in dijakinj bo nagrajenih s knjižnimi darili.

20. decembra bo v Domu JLA v Murski Soboti sprejem predstavnikov družbenih organizacij in društev, ki delujejo na področju izvenarmadne vzgoje. Sprejem priredi poveljstvo soboške garnizije.

21. decembra ob 10. uri dopoldne bodo v Domu JLA aktivni oficirji sprejeli pionirje iz Sobote. Istega dne v dopoldanskih urah bo predsednik občinske skupščine Murska Sobota sprejel predstavnike JLA in sicer oficirje Komande vojnega odseka in obmejnih enot. Popoldne ob 17. uri pa bo komanda vojnega odseka priredila v Domu JLA sprejem za zastopnike družbeno-političnih organizacij. 21. decembra zvečer ob 20. uri pa bo v dvorani kina Park v M. Soboti svečana akademija. Na akademiji bodo nastopili člani znanega pevskega zbora DPD »Slava Klavora« iz Maribora. Zapeli bodo narodne in partizanske pesmi.

Po slavnostni akademiji bo v prostorih Doma JLA v Soboti družabni večer, *na katerega so posebej vabljeni vsi rezervni oficirji in podoficirji iz Sobote in okolice, kakor tudi ostalo prebivalstvo.*

Pripravljalni odbor za proslavo Dneva JLA vabi vse Sobočane in okoličane, da se v čim večjem številu udeleže slavnostne akademije in tako s svojo udeležbo počastijo praznik naših oboroženih sil.

TA TEDEN V ČRNEM OKVIRJU

Da, tisti Pomurci...

Srečala sta se pred dnevi dva Pomurca v tretji občini (bog ne daj, da bi se v domači).

— Vi pa nimate v vašem občinskem središču niti glavnega trga! — je menil prvi.

— Kaj boš ti, — ga zavrne drugi. — Pa ima zato naša občina 15 prebivalcev več! —

— Tebi dr . . ., ko pa še poštene oštarije nimate v občini. —

— Pa imamo zato več slabih cest! —

— Tako slabih že ne kot pri nas! —

— Ti, če te še enkrat vidim, da se boš peljal po tisti novi asfaltirani cesti, tudi mi, prebivalci, smo jo pomagali delati, te nabunkamo. —

— A, tako, potem pa se ti ne boš več vozil z vlakom: veš, železnica pelje tudi čez mojo njivo. —

— Pa v našo trgovino mi nikar več ne hodi. Briga me, če je od tvoje hiše oddaljena le nekaj streljajev. —

In sta se prepirala do onemoglosti. Na smrt sprta sta se razšla. Razmišljala sta vsak za sebe, kako je v sosednji občini vse narobe.

Pa so ju že videli; enega v tisti prepovedani trgovini, drugega na asfaltirani cesti, na vlaku . . .

Kako bi, saj sta menda ugotovila, da tako le ne gre.

Da, tisti Pomurci . . .

OBČNI ZBOR PD DOKLEŽOVJE

Letos so dogradili dvorano

Člani prosvetnega društva Dokležovje so se pred dnevi zbrali na občnem zboru. Po poročilih predsednika, pevovodje, režiserja in blagajnika so ugotovili, da je bilo društvo v zadnjem letu aktivno, predvsem dramska in pevska sekcija sta dosegli lepe uspehe. Društvo je v letošnjem letu dobilo prostore, saj je bila po dolgem času dograjena dvorana in klubski prostori v vaškem domu.

Pri društvu obstojata moški in mešani pevski zbor. Oba zbora sta se večkrat predstavila občinstvu, tako ob otvoritvi vaškega doma in na vseh proslavah. Težava je v tem, ker društvo ne premore nobenega glasbila, brez česar pa je delo silno težavno.

Dramska sekcija je pripravila dve celovečerni prireditvi ter sodelovala pri vseh proslavah. Delavna je tudi mladinska igralska skupina, ki je ob sodelovanju pionirske igralske skupine in članov PD pripravila mladinsko igro »Sneguljčica«.

Predsednik je v imenu društva javno pohvalil nekatere igralce, ki že več desetletij nastopajo na odrskih deskah in imajo za sobo že nad tristo nastopov. Mladina se v velikem številu vključuje v dramsko dejavnost. Za 29. november je dramska skupina pripravila enodejanko »Mati«, zdaj pa pridno vadi komedijo »Dan oddiha«.

Pri društvu obstoja tudi klub, ki se pa v pretekli sezoni ne more pohvaliti z vidnim uspehom. Program kluba je bil preozek, saj razen televizijskih oddaj, šahovskih večerov in nekaterih posvetovanj in predavanj ni bilo drugih nastopov. Seveda pa je težava v tem, ker nima primernega inventarja, društvo pa ni sposobno nabaviti mizic in stolov, saj je vsa razpoložljiva sredstva dalo za opremo dvorane. Na občnem zboru je bil sprejet tudi sklep, da se poživi folklorna skupina, ki zadnje čase ni bila delavna.

nina

Kako postati oficir oziroma podoficir JLA

Pred dnevi je Državni sekretasko šolo, sanitetsko podoficirsko riat za narodno obrambo (personalna uprava) razpisal natečaj za sprejem gojencev v vojaške podoficirske šole leta 1964. Sprejem je razpisan za pešadijsko podoficirsko šolo, tehniško podoficirsko šolo, mornariško tehniško podoficirsko šolo, šolo za vojaške muzikante in druge. Prihodnje leto bodo sprejemali za skupno 16 vrst šol, kar pomeni, da je izbor zelo velik in lahko vsak kandidat, ki želi postati podoficir naše armade, lahko izbira in konkurira za ono šolo, ki mu najbolj odgovarja.

Kot za vse prejšnje šole, so tudi v tem natečaju določeni pogoji, ki jih mora vsak kandidat izpolnjevati. Vsak kandidat mora imeti končano osnovno šolo ali da je v 8. razredu, da je rojen 1948. leta ali kasneje, da je zdrav in sposoben za vojaško službo, da ni kaznovan ter da ima pismen pristanek svojih staršev ali skrbnikov. Tisti kandidati, ki obiskujejo 8. razred in bi imeli ob polletju negativne ocene, ne morejo kokurirati za sprejem v navedene šole. Poleg teh splošnih pogojev je za sprejem v šolo vojaških glasbenikov potreben tudi posluh in smisel za ritem.

Poleg teh šol je razpisan sprejem tudi za dijake gimnazije Državnega sekretariata za obrambo. Za sprejem v to gimnazijo lahko kandidirajo državljani SFRJ moškega spola, ki so rojeni 1949. leta in kasneje, da so zdravi in sposobni za letalsko službo, da niso sodnijsko kaznovani ter ki se pismeno obvežejo, da bodo po končani gimnaziji postali gojenci letalske akademije. Isto tudi za te kandidate velja poogj, da ob polletju, če sedaj obiskujejo 8. razred, ne smejo imeti slabih ocen. Šolanje v gimnaziji traja 4 leta, nato pa učenci nadaljujejo s šolanjem v letalski vojni akademiji, ki traja 3 leta. Po končani akademiji gojenci napredujejo v čin podporočnika avijacije.

Pravice in dolžnosti gojencev so urejene z vojaškimi pravili. Vsi imajo pravico do brezplačnega šolanja, na hrano, obleko, obutev, stanovanje, na dnevni in tedenski počitek, pravico do letnega dopusta, ki traja od 30 dni ne računajoč pot domov in nazaj, do stalnih mesečnih dohodkov, izhod v mesto, brezplačno zdravljenje v vojaških zdravstvenih ustanovah in slično. Dolžnosti so pa sledeče: učenci in gojenci v času šolanja obvezno stanujejo v kasarni oziroma internatu, po končanem šolanju pa so dolžni ostati v aktivni službi v JLA najmanj 10 let.

Kandidati, ki se želijo prijaviti, morajo vložiti prošnjo kolkovano s 50 din pri odseku za narodno obrambo občinske skupščine. K temu pa morajo priložiti: izpisek iz rojstne matične knjige, potrjen prepis spričevala 8. razreda osnovne šole, a za tiste kandidate, ki obiskujejo šolo, potrjen prepis ocen prvega polletja 8. razreda in prepisano spričevalo 7. razreda.

Zdravstvene sposobnosti kandidatov bo pregledala vojaška zdravniška komisija. Pošiljanje na pregled bo opravil odsek za narodno obrambo občinske skupščine. Stroški prevoza, hrane in pregleda nosi JLA.

Rok za vlaganje prošenj je do 1. februarja 1964.

Podrobnejša pojasnila o načinu kandidiranja, pravicah in dolžnostih ogjencev v času šolanja in po končanem šolanju dajejo organi za narodno obrambo pri občinskih skupščinah ali komanda vojnega odseka.

Ivo Perinić, kap. I. klase

GORNJA RADGONA

Prireditve ob dnevu JLA

Za Dan JLA se pripravlja tudi Gornja Radgona. Letos bo ta praznik toliko pomembnejši, saj sovpada v 20-letnico AVNOJ.

Gornja Radgona je počastila ta veliki praznik že z več prireditvami. V okviru Praznika republike in Dneva JLA — to praznovanje traja že ves mesec — so obiskali radgonsko občino književniki in višji oficirji naše ljudske armade.

Osrednja prireditev pa bo 22. decembra ko bodo zaključili praznovanje obletnice AVNOJ z akademijo, kjer bo sodeloval ženski pevski zbor osnovne šole Gornja Rodgona, mladinski zbor glasbene šole; izbrane točke pa bo posredovala tudi radgonska garnizija, ki se pripravlja že ves čas na ta veliki praznik. V tem času bodo tudi šahovska in strelska tekmovanja z dijaki radgonske osemletke.

ar

SEJA OBČINSKEGA KOMITEJA ZVEZE KOMUNISTOV SLOVEINJE V LJUTOMERU:

Samoupravljanje ni naloga samo neposrednim proizvajalcev

V preteklem tednu se je sestal v Ljutomeru občinski komite ZKS, ki je razpravljal o samoupravljanju ter o nekaterih vprašanjih delitve osebnih dohodkov v delovnih organizacijah. Seji so prisostvovali tudi serkretarji osnovnih organizacij v podjetjih.

Obširno poročilo je med drugim navajalo, da je bilo v letu 1962 v delovnih organizacijah ljutomerske občine še veliko delovnih mest na katerih so prejemali posamezniki izredno nizke osebne prejemke. V podjetjih se niso dovolj poglabljali kje so vzroki za to. Ponekod so sprejeli v pravilnike tudi neprimerne kriterije za nagrajevanje strokovnih delavcev in delavcev v upravah. Tu so bila postavljena merila za nagrajevanje tako, da je bilo posamezniko vseeno, če podjetje doseže večji gospodarski uspeh ali ne. Tudi delovna mesta so bila ocenjena večinoma subjektivno. Iz teh pomanjkljivosti je izhajala tudi neaktivnost organov samoupravljanja. To se je odražalo tembolj v tistih delovnih organizacijah, kjer niso dosledno izvajali notranje delitve sredstev, kjer so svojevoljno spreminjali letni proizvodni plan, in tam, kjer niso novim oblikam decentraliziranega samoupravljanja prilagodili tudi knjigovodskih evidenc. Organi samoupravljanja se ponekod preredko sestajajo. Ugotovljeni so tudi primeri, da vodilni ljudje nasprotujejo

Zima je že natresla dovolj snega v veselje mladih, tudi smučarskih terenih na Goričken

ŠPORT — ŠPORT

Tekmovanje v počastitev dneva JLA

Doslej najboljša ekipa JLA

V počastitev 22. decembra — dneva JLA organizira Dom JLA v Murski Soboti tradicionalno športno tekmovanje v odbojki, namiznem tenisu, streljanju z zračno sopuško in šahu. V tekmovanju sodelujejo kot običajno štiri ekipe in sicer: Pomurski tisk, LM, ZROP in JLA. Doslej so že bila končana tekmovanja v odbojki, namiznem tenisu in streljanju z zračno puško, te dni pa bo končano tudi tekmovanje v šahu. V posameznih panoga so se ekipe razvrstile takole:

Odbojka: ZROP, LM, JLA in Pomurski tisk

Namizni tenis: JLA, ZROP, Pomurski tisk in LM

Streljanje: JLA, LM, ZROP in Pomurski tisk

V doslej odigranih športnih panogah vodi ekipa JLA z 80 točkami pred ZROP, ki ima 75. Sledita LM z 65 ter Pomurski tisk z 50 točkami.

Po končanem tekmovanju bo 20. decembra v Domu JLA v Murski Soboti sprejem vseh športnikov, ki so sodelovali v tekmovanju ter razglasitev rezultatov, tretjega tradicionalnega športneag tekmovanja v počastitev dneva JLA.

V ZAČETKU JANUARJA START STRELCEV

V nedeljo je bilo v Mariboru pri okrajnem strelskem odboru žrebanje SD za prvi del lige tekmovanja, ki se bo pričelo v začetku meseca januarja. V tem tekmovanju nastopa 23 SD iz občine Murska Sobota, ekipe pa so razdeljene v 13 skupin. Iz občine M. Sobota bodo nosilci skupin predvsem naslednje ekipe: SD Borac, Sograd in Boris Kidrič, ki so se ob združitvi z nekaterimi SD precej opomogle in zato računamo, da bodo dostojno zastopale strelstvo iz občine Murska Sobota.

II. republiška odbojkarska liga

ODBOJKARJI LJUTOMERA DRUGI

Kot smo že poročali so v pretekli tekmovalni sezoni odbojkarji Ljutomera dokaj uspešno nastopali v II. republiški odbojkarski ligi. Po končanem tekmovanju so sicer pristali na drugem mestu, toda le zaradi nesrečnega poraza s Središčem v Ljutomeru, vsekakor pa bi si po svoji kvaliteti zaslužili najvišje mesto. Toda kljub temu je to velik uspeh, doslej največji za prizadevne odbojkarje Ljutomera.

KONČNA TABELA

Sl. Bistrica	8	7	1	21:10	15
LJUTOMER	8	6	2	22:14	14
Središče	8	4	4	17:17	12
Kovinar	8	2	6	14:18	10
ELKO	8	1	7	8:22	9
izv. konkurence:					
Fužinar II	8	6	2	21:20	14

Zimska košarkarska liga

ŠE VODI ZANESLJIVO OLD BOYS

V nadaljevanju prvenstva v zimski košarkarski ligi so bili zabeleženi naslednji rezultati:

M. Sobota : Grafičar 59:74
Radenci : Rakičan 36:54
Old boys : Puconci 78:55

Na tabeli vodi Old boys z 8 točkami pred Grafičarjem in Rakičanom, ki imata po 4 točke itd.

PRED ZAKLJUČKOM AKCIJE — PRED ZAKLJUČKOM AKCIJE

„Zavarujmo otroka v prometu"

Ko se je v oktobru začela akcija »Zaščitimo otroka v prometu«, so vsi, ki naj bi sodelovali v prometni vzgoji pionirjev in mladine, krepko prijeli za delo.

V soboški občini se je najbolj resno lotila nalog Komisija za varnost prometa pri občinski skupščini. Izdelala je program, kako naj akcija poteka in poklicala k sodelovanju vodstva šol, predavatelje, pionirje in mladino. Kot vse kaže, neposredno pred zaključkom akcije, so največ storili pri prometni vzgoji na soboških srednjih šolah in na obeh osemletkah, medtem ko rezultati na osemletkah, oddaljenih od občinskega središča, komaj začenjajo z akcijo.

Osemletke sicer imajo ŽE VSE OD SEPTEMBRA OSNOVNE SMERNICE ZA PROMETNO VZGOJO, ki so dane v učnih načrtih, primanjkovalo pa jim je konkretnih pripomočkov in navodil. V posebni brošuri Prometna vzgoja v osnovni šoli bi vodstva šol lahko našla tudi to, če te ne bi z več kot dvomesečno zamudo šele pred dnevi prispele na posamezne osemletke. Pustimo ob strani vse to, saj so odgovorni za prometno vzgojo na osemletkah dobili skoraj dovolj smernic za delo na tak ali drugačen način in zabeležimo raje nekaj ugotovitev z obiskov na posameznih osemletkah.

OSEMLETKA NA TIŠINI ima razmetane svoje prostore na obeh straneh severne magistrale. Promet na tej cesti je precejšen, prav takšna pa je tudi nevarnost za učence, ki večkrat na dan prečkajo asfaltni trak. Na šoli je okrog 570 učencev, doslej so imeli eno predavanje o prometu in organizirali so ogled treh prometnih filmov. O vedenju pešcev in kolesarjev, v tem primeru učencev osemletke, so posamezni učitelji nekajkrat učencem govorili pri pouku. Zaradi pomanjkanja učnih kadrov so prometno vzgojo odložili na zimo. Se ta mesec, prav gotovo pa v januarju naslednjega leta, bodo načrtno začeli uresničevati naloge, ki jih je prinesla zvezna akcija.

NA OSEMLETKI V ČANKOVI so organizirali prikaz prometnih filmov in predavanje. Ustanovili bodo krožek prometne vzgoje. Pravijo, da bodo bolj načrtno pristopili k prometni vzgoji v novem letu in spomladi. Doslej so učenci o prometu izvedeli nekaj tudi ob predelavi učnih programov. Načrtnega dela na tem področju doslej ni bilo.

V ROGAŠOVCIH so prometno vzgajali učence doslej le razredniki v okviru šolskega programa. Zavedajo se, da so storili vse premalo pa čeprav se mnogo učencev vozi v šolo s kolesi. Bili so mnenja, da je prav, če člani komisije za varnost prometa, ali pa morda še kdo drugi, kdaj pa kdaj povprašajo, koliko je že storjenega. Drugače se lahko pozabi na prometno vzgojo.

TUDI PRI GRADU je tako kot drugod. V okviru tehnične vzgoje so že govorili o prometu in nekaterih stvareh, ki sem sodijo. Ker nimajo primernih prostorov niso imeli predstav prometnih filmov. Morda bi to lahko storili kar v razredu? Sicer pa lahko podobne ugotovitve zapišemo tudi o osemletki in njeni prometni vzgoji TUDI V BODONCIH. Vse kar so doslej storili je bilo to, da so učenci pisali prosti spis o prometni varnosti. Seveda v prihodnje predvidevajo storiti tudi na tem področju korak naprej.

Te ugotovitve nas silijo, da ob koncu zapišemo še eno ugotovitev. Šolska vodstva morajo v kratkem nadoknaditi zamujeno. Čeprav bo akcija »Zavarujmo otroka v prometu« formalno končana, ne sme pomeniti konec vseh prizadevanj na osemletkah, da bi učenca kar najbolje poučili na cesti, o nekaterih prometnih znakih in predpisih. Navaditi ga je potrebno na »vozni red«, ki velja na cesti tudi za pešce in kolesarje. Vodstva šol pa naj v prihodnje samoiniciativno iščejo pomoči pri prometni vzgoji pri komisiji za varnost prometa, pri postaji LM in drugod, odkoder bo ta pomoč vedno tudi prišla.

V letu 1965 nov rekreacijski center

V Ljutomeru so že pričeli s pripravami na ureditev novega rekreacijskega centra: v okviru konjskega hipodroma bodo uredili nogometno igrišče, stezo za motorne dirke ter naprave za lahkoatletska tekmovanja, slednje bi služile predvsem mladini na gimnaziji. Novourejeni hipodrom bo dobil tudi tribune. Za nasip nameravajo uporabiti zemljo, ki jo bodo izkopali pri regulaciji Ščavnice. To bo sorazmerno poceni. Del nasipa bo nosil tudi streho.

Načrte za novi rekreacijski center pripravlja projektivni biro instituta Stanka Bloudka v Ljubljani. Računajo, da bodo načrti čez zimo pripravljeni in takoj spomladi naj bi pričeli z deli. Celotni prostor mora biti urejen v letu 1965, ko bo Ljutomer slavil 80-letnico kluba za konjski šport. Ob tej priliki bo tudi na ljutomerskem dirkališču jugoslovanski derby.

Ureditev rekreacijskega centra v okviru ljutomerskega hipodroma je velik načrt, zato bodo morala pomagati pri tem vsa športna društva. Računajo, da bodo precej del opravili prostovoljno, pomagala bo tudi šolska mladina, predvsem na gimnaziji, občinska skupščina pa bo prispevala tudi nekaj sredstev.

NOVA TOPOLOVA PLANTAŽA

Obrat za gozdno in lesno gospodarstvo pri KIK »Pomurka« je osnoval topolovo plantažo na površini 23 ha v gozdnem revirju Murska šuma pri Benici. Sajenje topolov zahteva pospešeno delo, ker italijanskim topolom zelo pozno odpade v jeseni listje, tako da je v drevesnici mogoč izkop šele v novembru, kadar je po navadi vreme že muhasto. Letošnja dolga suha jesen je zelo odgovarjala. Z deli so zaključili neposredno pred prihodom prvega snega.

Saditveni material so dobili iz drevesnice v Ižakovcih. Zastopana sta dva italijanska hibrida. Sadike so sajene v razdaljah 6,50 x 5,63 m v 80 cm globoke jame, ki so zelo bogato pognojene s hlevskim gnojem. Na 1 ha površine pride 273 sadik. Med vrstami topolov bo kmetijsko gospodarstvo Lendava v prvih 4 letih sadilo kmetijske kulture.

Prihodnje leto bo obrat osnoval v Murski šumi še 30 ha plantaže poleg velikih površin intenzivnih nasadov.

Premalo strokovnih socialnih delavcev

DRUŠTVO SOCIALNIH DELAVCEV MURSKA SOBOTA, KI ZDRUŽUJE SOCIALNE DELAVCE OBČIN GORNJA RADGONA, MURSKA SOBOTA, LENDAVA IN LJUTOMER JE NA OBČNEM ZBORU V MURSKI SOBOTI RAZPRAVLJALO MED DRUGIM O VLOGI SOCIALNEGA VARSTVA V STATUTIH.

Po dosedanjih osnutkih statutov sodeč, socialno varstvo v statutih komun še ni dovolj obdelano. Zlasti sta premalo poudarjena pomen in vloga socialne službe v delovnih organizacijah in šolah. V šolah je preveč poudarjena izobraževalna, premalo pa socialna plat. Prav tako je pomanjkljiva socialna služba v osnutkih statutov zdravstvenih zavodov (preventiva, patronaža in ostala socialna služba).

V nobeni od 4 občin še niso ustanovili socialnega centra (sklep lanskega občnega zbora), zaradi pomanjkanja strokovnega kadra in finančnih težav. V vseh navedenih občinah je le 9 strokovnih socialnih delavcev. Posebno se čuti pomanjkanje socialnih delavcev v večjih podjetjih. V zadnjem času je nastavilo socialnega delavca edino Zdravilišče Slatina Radenci, medtem ko podjetja celo z več kot 2.000 zaposlenimi še nimajo strokovno usposobljenega socialnega delavca.

ika

V Vučji vasi za novo leto lutkovna igrica „Žogica nogica"

V Vučji vasi trdijo, da doslej njihova krajevna skupnost ni zaživela, zato je krajevni odbor SZDL že razpravljal o tem, da se priključi Vučja vas krajevni skupnosti Križevci. Računajo, da bo to precej močna krajevna skupnost, ki bo lahko načrtno izvajala vsa dela, ki bodo spadala v pristojnost krajevne skupnosti.

V Vučji vasi imajo dokaj aktivno prosvetno društvo. Dramatska sekcija je letos uprizorila Jurčičevega Domna. Z igro so tudi gostovali. Prosvetno društvo sodeluje tudi na vseh važnejših proslavah. Te dni pa se že pripravljajo na Novoletno jelko. Lutkovna sekcija bo za to prireditev uprizorila igrico »Žogica nogica«, Za Novoletno jelko je v Vučji vasi vsako leto precej živo, saj polagajo pri tej prireditvi vse organizacije v vasi.

Vučenski pionirji so že pred petimi leti ustanovili pionirsko zadrugo, ki na svoji zemlji pridela vsako leto nekaj krompirja, koruze in zelenjave. Koruzo prodajo in si kupujejo orodje ter druge potrebščine. Zadruga ima tudi svojo drevesnico. Pridelki zadruge pridejo prav pri šolski kuhinji, kjer pa pomaga tudi društvo DPM. Za čez zimo so pripravili 30 litrov paradižnikov in 60 kg marmelade.

V prostorih šole si je krajevna organizacija SZDL uredila letos svoj prostor. Nekaj sredstev za to je dal tudi občinski odbor SZDL. Podobno kot v Cezanjevcih pa tudi v Vučji vasi nimajo primerne dvorane. Toda to jih doslej ni toliko motilo, da ne bi uprizarjali iger in da se domači tamburaši ne bi predstavljali javnosti.

-jm

ROKOMETNI KOMENTAR:

Pomurje brez predstavnika v štajerski RL

Končan je bil jesenski del tekmovanja tudi v vseh rokometnih ligah. Kot vselej se tudi letos nekatera moštva veselijo svojega uspeha, druga pa spet računajo, kako bodo svoj neuspeh popravila spomladi.

Če se najprej ustavimo pri štajerski rokometni ligi, kamor pomurska kvaliteta rokometa sega najdalje, potem moramo povedati, da se naše napovedi niso uresničile. Oba pomurska predstavnika Beltinci in Nafta sta namreč po prvem delu tekmovanja pristala na dnu tabele in je malo upanja, da bosta razliko 5 točk od ostalih moštev lahko nadoknadila v spomladanskem delu tekmovanja ter zavzela vidnejše mesto ali se celo rešila izpada. Posebno so nas tokrat razočarali Beltinci, ki so v prejšnji sezoni nastopali celo v republiški rokometni ligi in to kar uspešno.

Nekoliko razočarali pa so nas tudi pomurski predstavniki v vzhodni okrajni rokometni ligi, kjer nastopajo vse rokometne ekipe bivše pomurske rokometne lige, s tem da sta se tem priključili ekipi Ormoža in Velike Nedelje. Čeprav so nekatere pomurske ekipe zelo dobro startale, so v finišu močno popustile, kar velja zlasti za Agroservis, kateri je veljal za favorita, in tako se je na vrhu usidral Ormož s 3 točkami prednosti. Kot je znano se bo prvak te lige avtomatično uvrstil v SRL. Imamo torej malo upanja, da bi to v spomladanskem delu tekmovanja uspelo kateremu od pomurskih ekip. Sodeč po jesenskem delu tekmovanja bi tako SRL ostala brez pomurskega predstavnika. Sicer pa je to samo polovica tekmovanja in torej še ni vse zamujeno. Škoda bi zares bila, če Pomurje ne bi imelo niti enega predstavnika v štajerski rokometni ligi, kar bi vsekakor bil korak nazaj.

KOŠARKA NA OSNOVNI ŠOLI V BELTINCIH

Te dni je bilo končano II. medrazredno prvenstvo v košarki na osnovni šoli v Beltincih. Najboljši je bil 8a razred tako pri fantih kot dekletih, saj je v obeh zasedel prvo mesto. Pri fantih so se posamezni razredi razvrstili takole: 8a z 8 točkami pred 7a, 8b, 7b in 7c. Pri dekletih pa 8a z 8 točkami pred 7c, 7b, 7a in 8b razredom.

Srednješolska košarkarska liga

ZABELEŽENE ZMAGE FAVORITOV

V nadaljevanju prvenstva v srednješolski košarkarski ligi so se vsa srečanja več ali manj končala z zmago favoritov. Najzanimivejše srečanje je bilo med moškima ekipama SKŠ Rakičan in ESŠ, ki se je končalo sicer z zmago ESŠ kot je bilo pričakovati, vendar je bila zmaga težko izbojevana. Značilnost tega kola je tudi v tem, da je ekipa Elana B v srečanju s Trgovcem zabeležila zelo visoko zmago.

TABELA:

Elan A	3	3	0	344:126	6
ESŠ	4	3	1	292:192	6
SSTV	3	2	1	204:196	4
SKŠ Rakičan	4	2	2	166:170	3
Elan B	3	1	2	199:147	2
Sloga	3	1	2	192:220	2
Trgovec	4	0	4	97:439	—1

Ženske:
SKŠ Rakičan : ESŠ 16:36

TABELA:

ESŠ	3	3	0	96:69	6
Elan	2	1	1	45:41	2
Sloga	1	0	1	25:31	0
SKŠ Rakičan	2	0	2	28:53	0

Občinska namiznoteniška liga

ŠE NAPREJ DIJAŠKI DOM B

V VII. kolu občinske namiznoteniške lige Murska Sobota je pripravila največje presenečenje Mura B, ki je nepričakovano premagala Bogojino. Zanimivo je bilo tudi srečanje med Dijaškim domom C in Elanom B; končalo se je z zmago Dijaškega doma C, ki se je tako zasidral na drugo mesto. Gladke zmage pa sta zabeležili Dijaški dom B nad ESŠ B in Sloga nad ESŠ C.

Rezultati VII. kola:
Dijaški dom B : ESŠ B 5:1
Mura B : Bogojina 5:4
ESŠ C : Sloga 0:5
Dijaški dom C : Elan B 5:3

Na tabeli vodi dijaški dom B z 14 točkami pred dijaškim domom C, ki ima 12 točk. Sledijo: Elan B z 10, Pomurski tisk A, Bogojina in Sloga po 8, itd.

Pomurska namiznoteniška liga

ODIGRANE LE TRI TEKME

V VII. kolu pomurske namiznoteniške lige so bile odigrane le tri tekme, vse pa so več ali manj končale po pričakovanjih. Najzanimivejše je bilo vsekakor srečanje med SSTV in Poletom. Tekmi med Radencami in Lendavo ter G. Radgono in Muro sta bili preloženi.

Rezultati:
ESŠ : Dijaški dom 2:5
Elan : Rakičan 5:0
SSTV : Polet 5:3

Na tabeli vodi Dijaški dom z 12 točkami pred Radencami, ki imajo 10. Sledijo: Mura in SSTV po 8, Lendava, Polet in Elan po 6, Radgona in ESŠ po 4 ter Rakičan brez točke.

V APAČAH BODO GRADILI NOVI ŠPORTNI PARK

Te dni so v Apačah pristopili osnovna šola in TVD Partizan k skupnemu reševanju osnovnega problema na področju telesne kulture v Apaškem področju, h gradnji novega športnega parka v Apačah. Do te odločitve so prišli na podlagi potreb o decentralizaciji športnih tekmovanj ter šolske in partizanske telesne vzgoje.

Z gradnjo naj bi začeli spomladi, v zimskem času pa bodo izdelali potreben elaborat in načrte. Za gradnjo tega pomembnega športnega objekta, ki je za nadaljnji razvoj telesne kulture na Apaškem področju nujen, že imajo zbranih nekaj sredstev, računajo pa tudi na pomoč iz občinskega sklada. Velik del pa bodo vaščani prispevali sami s krajevnim samoprispevkom in s prostovoljnim delom. V novem športnem parku bodo uerdili igrišče za rokomet in košarko, obe naj bi bili asfaltirani, igrišče za nogomet, odbojko in badminton. Uredili pa bodo tudi atletsko stezo ter naprave za met krogle in skok v višino in daljino. Novi športni park v Apačah ima zelo ugodno lokacijo, saj bo grajen v središču in blizu osnovne šole. Ker zamisel podpirajo tudi krajevni činitelji, je računati, da bo športni park v Apačah v bližnji bodočnosti tudi zgrajen.

Ko pridete v Maribor, obiščite Prodajalni servis

Modno hišo

Tam si lahko ogledate največjo izbiro tekstila in konfekcije

OBISK PRI DRUŠTVIH

Doslej največji uspehi TVD Partizan

Te dni je bila v Beltincih seja TVD Partizan, na kateri so razpravljali o doseženih uspehih v preteklem obdobju ter govorili o načrtih za prihodnje leto. Pri tem so ugotovili, da so bili letošnji uspehi TVD Partizan Beltinci doslej največji.

Ti uspehi pa so bili doseženi na podlagi skupnih in enotnih prizadevanj društva. Pred dvema letoma je namreč TVD Partizan Beltinci združil v svoje okrilje vse obstoječe klube in društva, ki so delovali v Beltincih, s čimer je bilo odpravljeno klubaštvo. Rezultat tega so tudi letošnji uspehi, ki ne samo da kažejo uspeh v tekmovalnem športu, temveč so močno razgibali vsestransko telesnokulturno dejavnosti. Danes v Beltincih dobro deluje splošna vadba, ki je bila do nedavnega zanemarjena, popularizirajo in uveljavljajo nove športne zvrsti, zlasti iz zimskega športa, ki še doslej niso bile razvite, veliko zanimanje in podporo pa imajo tudi med občinstvom.

TVD Partizan Beltinci ima včlanjenih 218 aktivnih članov, nekateri od teh aktivno nastopajo tudi v večih disciplinah. Dosedanjo svojo dejavnost so razvijali v okviru 6 formiranih sekcij: namizni tenis, splošna vadba in orodna vadba, nogomet, rokomet, odbojka in hokej na travi. Računajo pa, da bodo morali na bližajočem se občnem zboru formirati še nekatere nove sekcije. Razveseljiva je ugotovitev, da v zimskem času obiskujejo splošno vadbo tudi skoraj vsi aktivni člani v tekmovalnem športu, kot so nogometaši in rokometaši, kar pa daje jamstvo, da bodo stopili v tekmovanje dobro pripravljeni. Najbolj kritično pa je v Beltincih pomankanje vodniškega kadra. To funkcijo v glavnem opravljajo učitelji, ki pa razen dveh ali treh nimajo niti vodniškega tečaja in to delo opravljajo predvsem iz veselja. Nedvomno pa bi bili vadbeni oddelki precej številnejši, če bi imeli primernejši prostor, saj je telovadnica, ki jo je osnovna šola dala društvu na razpolago z vsem orodjem še vedno zdaleč pretesna. Sliši se, da bodo v Beltincih v bližnji bodočnosti gradili novo šolo. Kaže, da bo prav tu potrebno misliti na primerno telovadnico, ker se bo le na ta način razvila zaželjena množičnost in vsklajevale vzgojne zahtevnosti s telesnim razvojem doraščajoče mladine.

Murska Sobota

VEČ DISCIPLINIRANIH IN MANJ ČRNIH RIBIČEV

Soboški ribiči so v nedeljo precej kritično ocenili dosedanje delo. Ugotovili so, da člani družine niso dovolj disciplinirani, poleg tega pa se je zadnje čase pojavilo vse večje število črnih ribičev. Kljub temu, da so organizirali čuvajsko službo, in so ujeli nekaj »križarjev«, ki delajo v ribiških revirjih veliko škodo, bi bilo potrebno črne ribiče v bodoče ostreje kaznovati.

Na občnem zboru so med drugim predlagali, naj v bodoče ne bi plačevala družina ribiški zvezi za gradnjo ribnikov. To je povzročilo soboški ribiški družini letos nekaj zgube, ki jo bodo morali kriti iz rezerv prejšnjih let. Ker je na področju družine precej vodnih tokov in manjših ribnikov, so sklenili, da je treba v bodoče te čistiti in urejevati. V ta namen naj bi plačal vsak član 500 dinarjev. Na občnem zboru so sprejeli tudi plan za prihodnje leto: v področne vode bodo spustili 6000 krapjih mladic in 1500 mladih ščuk. V prihodnjem letu bodo posvetili večjo skrb tudi mladim ribičem, ki naj postanejo dobri športni ribiči.

ŠPORTNI DAN NA UČITELJIŠČU

Minuli petek so imeli dijaki učiteljišča športni dan. Fantje 3. in 4. letnika so imeli orientacijski pohod v dolžini 15 kilometrov. Na poti so jih čakale razne ovire, ki so jih morali premagati. Nazadnje so se pomerili še v streljanju v balone z malokalibersko puško. Prvo mesto je pripadlo Bernardu Beloviču iz 4. b razreda, ki je zbral 94 točk. Tudi dekleta vseh letnikov so imela pohod v neznano, proga je bila dolga 8 kilometrov. Prvo mesto so osvojile dijakinje 1. b letnika -ič-

Tedenski koledar

Petek, 20. dec. — Svetozar
Sobota, 21. dec. — Tomaž
Nedelja, 22.dec — Dan JLA
Ponedeljek, 23. dec. — Vlasta
Torek, 24. dec. — Hermina
Sreda, 25. dec. — Božič
Četrtek, 26. dec. — Štefan

Zdravstvena dežurna služba

20. dec. — dr. Lopert
22. dec. — dr. Rousova
21. dec. — dr. Rousova
23. dec. — dr. Gruškovnjak
24. dec. — dr. Gregorčeva
25. dec. — dr. Rousova

KINO

MURSKA SOBOTA od 20. do 22. dec. ameriški barvni film: »NUNA«. 23. in 24. dec. angleški film: »BETONSKA DŽUNGLA«. 25. in 26. dec. ameriški film: »NA DIVJI ZAHOD«.

GORNJA RADGONA 21. in 22. dec. domači kinemaskopski film: X-25 JAVLJA«. 24. dec. (izredni) sovjetski barvni film: »ALI BABA IN 40 RAZBOJNIKOV«. 25. in 26. dec. zahodnonemški film: »TUJA ŽENA«.

SLATINA RADENCI 21. in 22. dec. italijanski film: »NEVARNE SOPROGE«. 26. dec. francoski film: »PREHOD ČEZ REN«.

LJUTOMER 21. in 22. dec. jugoslovanski barvni kinemaskopski film: »DEŽELA PETIH KONTINENTOV«. 25. in 26. dec. angleški film: »BETONSKA DŽUNGLA«.

KRIŽEVCI PRI LJUT. 21. in 22. dec. nemški film: »EŠNAPURSKI TIGER«. 25. dec. nemški film: »INDIJSKI NAGROBNI SPOMENIK«.

VIDEM OB ŠČAVNICI 21. in 22. dec. slovenski film: »NOČNI IZLET«. 26. dec. sovjetski film: »KAMNITI CVET«.

VELIKA POLANA 21. in 22. dec. poljski film: »PODMORNICA OREL«.

BUČKOVCI 21. in 22. dec. ameriški barvni kinemaskopski film: »OBRAČUN NA ATLANTIKU«. 25. in 26. dec. ameriški barvni kinemaskopski film: »NENAVADNA AMERIKA«.

Seja občinskega komiteja ZKS v Ljutomeru

(Nadaljevanje s 4. strani)

sestankom organov samoupravljanja, češ, da bi zaradi tega trpela proizvodnja.

V razpravi je bilo poudarjeno, da mnoge izmed navedenih napak izvirajo iz tega, ker v delovnih organizacijah ne skrbijo dovolj za primeren kader. Štipendiranje kadrov naj v bodoče ne bi bila le pravica delovnih organizacij, marveč odgovorna naloga. Glede na kadrovska vprašanja naj bi zato statuti delovnih organizacij predvideli tudi zamenjavo vodilnih ljudi. Glede izboljšanja osebnih prejemkov je bilo moč ugotoviti, da so reševali v nekaterih podjetjih to vprašanje preveč kampanjsko, saj se zadnje čase ponekod spet pojavljajo prejemki, ki ne presegajo 10 tisoč dinarjev. Neprimerno je bilo tudi to, da so v nekaterih podjetjih sprejemali na delo preveč nekvalificiranih delavcev, ki so prejemali nizke osebne prejemke, ustvarjali pa so prav tolikšen dohodek podjetja kot kvalificirani. Na seji komiteja je bilo v razpravi postavljeno tudi vprašanje ali so bila delovna mesta v posameznih podjetjih pravilno ocenjena. Kritično je bilo ocenjeno tudi stališče, da kolektivi v kmetijskih delovnih organizacijah niso toliko sposobni za samoupravljanje kot v industriji.

V razpravi o problematiki nagrajevanja je bilo med drugim tudi ugotovljeno, da malokje pravilnike o nagrajevanju izpopolnjujejo in da jemljejo dvojna merila za nagrajevanje delavcev v upravi in v neposredni proizvodnji. To je nepravilnost, ki naj bi jo opustili, saj ustvarja v kolektivih neprimerne odnose, ki negativno vplivajo na delo organov samoupravljanja kot tudi na delo sindikalnih podružnic.

Tudi na ljutomerskih ulicah — otroško veselje na snegu (F.: Stane Feuš)

ZAKAJ ODBOJKARJI LJUTOMERA NISO ŠLI NA KVALIFIKACIJE?

Predzadnjo nedeljo je bilo v Kranju kvalifikacijsko tekmovanje za vstop v I. republiško odbojkarsko ligo. Pravico nastopa na kvalifikacijah sta imeli drugouvrščeni ekipi z obeh conskih lig, Triglav iz Kranja in Ljutomer ter zadnji ekipi iz letošnjega prvenstva Mežica in Črnuče.

Čeprav je bila konkurenca zares huda, smo vendarle bili presenečeni, ko smo zvedeli, da se odbojkarji Ljutomera sploh niso prijavili na kvalifikacije. Kot glavni vzrok navajajo finančne težave, s katerimi so se borili že skozi celo tekmovanje. Toda pri tem pa se vseeno vprašamo, ali se res v Ljutomeru ne bi našlo toliko sredstev, da bi se odbojkarjem Ljutomera omogočil nastop na kvalifikacijah? Znano, je da so odbojkarji Ljutomera v pretekli tekmovalni sezoni prikazali precej kvalitetno odbojko in bi verjetno tudi v republiški ligi dostojno zastopali Pomurje.

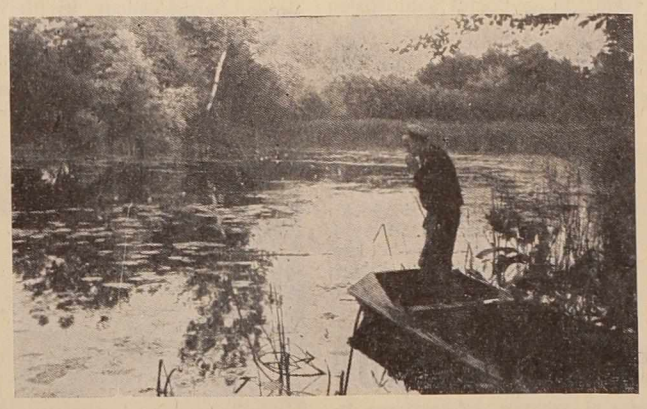

RD M. Sobota - lovišče »Bednje« pri Bistrici, kjer se med ribjim drobižem sprehajajo tudi ščuke in somi. (F.: A. B.)

Ob novoletni jelki v Radencih

Ob prazniku novoletne jelke bo zdravilišče tudi letos organiziralo novoletni sejem s prihodom dedka Mraza za otroke in odrasle.

V spodnjem delu starega parka, ki bo spremenjen v Zimski vrt, že pripravljajo paviljone, ki predstavljajo domove pravljičnih junakov Janka in Metke, Snegulčice in Trnjulčice. K tem lanskim akterjem bodo letos dodali še Pepelko s sestrama in mačeho ter Rdečo kapico z lovcem in babico. V vseh paviljonih bodo prodajali dobrote za staro in mlado. Zanimiv bo tudi astronavt, ki bo demonstriral let na luno. Pa še več drugih presenečenj bo nudil odraslim in otrokom Zimki vrt, ki bo zažarel v mraku v tisočerih lučkah. Poseben prostor je odrejen za dedka Mraza in njegovo pravljično spremstvo, ki bo sprejemal dopoldne in popoldne ob določeni uri (vse dni od 26. do 31. decembra). Ob vsakem sprejemu dedka Mraza bo enourni kulturni program s plesom snežink, lutkovno predstavo itd., ki ga pripravljajo Svoboda, šola in kolektiv zdravilišča.

NESREČE IN NEZGODE

POVOZIL JE PEŠCA

Franc Contala iz Petanjec se je 14. decembra okrog 20. ure vračal iz Tišine. Bil je vinjen in hodil je po sredini ceste. Ker je zaradi močne vinjenosti padel, je obležal na sredi ceste. Ob 21.30 uri je voznik osebnega avtomobila MB 18-72 Maks Jančar, ker je padal sneg, prepozno opazil ležečega Contalo. Kljub zaviranju ga je zadel in nekaj metrov s prednjim delom avtomobila porival po cesti. Voznik avtomobila je Contalo naložil v avto in ga prepeljal v soboško bolnišnico, kjer pa je trdil, da je pešca že takega našel na cesti. Nesreče tudi prometnim organom ni prijavil.

ZADEL JE V OGRAJO MOSTU

Huda prometna nesreča se je pripetila na cesti drugega reda na Tišini 15. decembra ob 23.30 uri. Iz smeri Murska Sobota je proti Tišini vozil osebni avto Janez Horvat, doma iz Mute. V ostrem ovinku, pri mostu na Tišini, je voznik zapeljal na skrajni desni rob cestišča in zadel v ograjo mosta. Zaradi močnega udarca je dobil voznik lažje poškodbe, sopotnika Jože Žilavec in Antonija Žilavec, pa sta bila težje poškodovana. Škode na avtomobilu je za 400 tisoč dinarjev.

MALIGANI NA CESTI

Prometna postaja Ljudske milice v Murski Soboti poroča, do so v zadnjih dneh v vinjenem stanju opravljali motorna vozila naslednji občani: Aleksander Merklin iz Martjanec je 10. decembra ob 19. uri vinjen opravljal tovorni avto. Alkotest je potrdil zunanje znake vinjenosti. Jule Frankovič iz Domžal je istega dne vinjen vozil avto. Na cesti Dokležovje — Murska Sobota so ga ustavili organi prometne milice in ugotovili, da je zaradi vinjenosti za nadaljnjo vožnjo nevaren in nesposoben. Odvzeli so mu vozniško dovoljenje. Pavel Nemec iz Doline pri Lendavi je 9. decembra ob 20. uri vinjen vozil moped po lendavskih ulicah. Zaradi negotove vožnje je vzbudil pozornost miličnika, ki ga je ustavil in ugotovil, da je voznik Nemec, vinjen.

V OBCESTNEM JARKU

Na cesti Puconci — Sebeborci se je 10. decembra ob 13.30 uri dogodila lažja prometna nesreča. Marto Skalič, ki je vozila osebni avto MS 25-28, je na poledeneli cesti pričelo zanašati in končno je pristala v obcestnem jarku. Materialna škoda na avtomobilu znaša okrog 100 tisoč dinarjev, telesnih poškodb pa voznica ni dobila.

ZALEDENELA CESTA — JAREK

Ramo Durakovič iz Lendavskih goric je 11. decembra ob 19.30 uri vozil osebni avto na cesti drugega reda Hotiza — Kapca. Ko je pripeljal preko mostu v ovinku med Hotizo in Kapco, ga je začelo zaradi goste megle in poledice zanašati. Durakovič je pritisnil na zavore, to pa je zanašanje še pospešilo in kmalu za tem je obtičal v 1,5 m globokem jarku. Nastala je materialna škoda v višini 15 tisoč dinarjev.

VLAK POVOZIL ŽENSKO

V ponedeljek ob 9.44 je nekaj 100 m pred postajo Slatina Radenci vlak podrl 43-letno gluhonemo Frančiško Zemljič iz Boračeve pri Radencih ter jo smrtno nevarno poškodoval.

Ženska se je vračala z obiska pri sorodnikih. Namesto po cesti je krenila po pešpoti po zasneženi njivi. Z dežnikom v roki, zaradi sneženja, ni videla prihajajočega vlaka. Ko je, hoteč na cesto, prečkala železniško progo, jo je od strani zadel vlak in jo vrgel nekaj metrov naprej po progi. Vlak je pri tem že tudi ustavil. Strojevodja, ki je videl žensko korakati proti progi, je dal namreč trikrat signal, da bi žensko opozoril na nevarnost. Ker je videl, da se ženska le ne ustavi je začel zavirati, vendar prepozno, da bi preprečil nesrečo. Ženska je dobila težke poškodbe na glavi in na desnem stegnu. Nezavestno so prepeljali v soboško bolnišnico. IKA

„URARSTVO“ ZA VAS

»URARSTVO« V MURSKI SOBOTI, TITOVA 37

Vedno na zalogi: ure vseh vrst — zlatnina — srebrnina — opravlja popravljalne usluge — servis za ure »Insa« in ruske ure vseh vrst.

BUDILKA »INSA« - SAMO 2.450 DIN

(kvalitetna in najcenejša ura budilka)

»Urarstvo« v Murski Soboti je pripravilo za svoje odjemalce za Novo leto še posebno presenečenje.

Kdor bo v času od 20. do 31. decembra 1963 v tem podjetju nakupil v vrednosti nad 2.450 dinarjev, bo lahko soudeležen pri nagradnem žrebanju.

Pripravljenih je 10 lepih dobitkov: Ročna ura »Polet (10.500 din), ročna ura »Start« (6.400 din), ročna ura »Pobeda« (5.800 din), dve ročni uri »Umf« (po 3.400 din) in pet budilk »Insa« (po 2.450 din).

Po ustreznem nakupu v »Urarstvu« Murska Sobota hranite oštevilčeni in posebej potrjeni paragonski blok. Le tako boste lahko med srečneži!

Žrebanje bo 5. januarja 1964 ob 11. uri opravila posebna komisija, katero bodo sestavljali: član kolektiva podjetja, predstavnik gospodarsko propagandne službe »Pomurskega vestnika« in kupec, ki se bo ob tej uri pojavil v prodajalni podjetja.

Srečno in veselo novo leto 1964!

MALI OGLASI

MADRAC na peresa, ugodno prodam. Informacije v prodajalni »Elektrotehna«, Titova ul. M. Sobota. M-1117

VAJENCA ključavničarske stroke sprejmem takoj. Karel Bedič, ključavničar, Stane Rozmana 4, M. Sobota. M-1118

MOTORNO KOLO »Horex-Regina«, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Janez Hegedüš, Krog 13, p. M. Sobota. M-1113

OPEL REKORD 1956, z radioaparatom, v dobrem stanju, ugodno prodam. Možnost plačila delno s čekom. Vprašati vsak dan na naslov: Jože Feher, Kolodvorska 10, Lendava. M-1114

SANI, nove, luksuzne, lahke, eno ali dvovprežne, prodam. Beltinci št. 7. M-1115

PRODAMO

GOSTILNA »JERUZALEM« v LJUTOMERU bo prodala 23. decembra na javni licitaciji rabljen stari inventar. Prednost pri nakupu imajo družbena podjetja.

PODJETJE ZA PTT PROMET V MURSKI SOBOTI

sprejme v delovno razmerje delavce za opravljanje dostavne službe — pismonoši.

Začetni mesečni osebni dohodek 20.000 dinarjev.

Delavci dobijo tudi službeno obleko in obutev.

Samska stanovanja začasno zagotovljena.

Interesenti naj pošljejo lastnoročno napisane prošnje in kratki življenjepis sekretariatu podjetja.

V NOVO LETO

Z NOVIM POHIŠTVOM!

Vse, ki si želijo nabaviti kakovostno in sodobno pohištvo po dostopnih dnevnih cenah, naj seznanimo, da ga izdeluje podjetje

MIZARSTVO IN ŽAGA

ČRNCI — APAČE

FURNIRANO POHIŠTVO VSEH VRST — STAVBNO POHIŠTVO IN OPREMA — OPREMA ZA TRGOVSKE IN DRUGE LOKALE

Kakovostne izdelke tega podjetja lahko kupite v vseh večjih specializiranih trgovinah za pohištvo, v Murski Soboti v specializirani trgovini Trgovskega podjetja »Potrošnik«.

Naj vam zaupamo še to, da je podjetje Mizarstvo in žaga Črnci opremilo s kakovostnim pohištvom tudi soboško poslovalnico Trgovskega podjetja »Elektrotehna« iz Ljubljane (na sliki), dobavilo ustrezno pohištvo soboški Banki, prevzelo stavbno pohištveno opremljanje Kartonaže ČZP »Pomurski tisk«, Razstavnega paviljona in upravnih prostorov Projektivnega biroja v Murski Soboti itd.

Delovni kolektiv želi srečno in uspešno novo leto 1964 vsem odjemalcem svojih izdelkov in poslovnim prijateljem.

POMURSKI VESTNIK — List izdaja in tiska Časopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — List pošiljamo samo po predplačilu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Naročniški in oglasni oddelek: Murska Sobota, Kocljeva ul. 6, telefon 215 — Naročnina celoletna 600 dinarjev, polletna 300 dinarjev, za inozemstvo letna 1500 dinarjev — Tekoči račun pri NB v M. Soboti št. 605-11 1-368

ZUNANJEPOLITIČNI FELJTON

Stiriintrideset Afriških držav svobodnih

V noči med 11. in 12. decembrom točno opolnoči je postala Kenija svobodna država. V njenem glavnem mestu Nairobiju je zavladalo nepopisno veselje. Stari borec za neodvisnost Kenije Jomo Keniata je dal znak, da se z droga spusti britanska zastava, namesto nje pa dvigne zastava tridesetčetrte neodvisne afriške države.

Na površini 583.000 kvadratnih kilometrov na vzhodni obali Afrike živi 6,5 milijonov ljudi. Po sedmih desetletjih britanske kolonije in enajstletni osvobodilni vojni so postali to svobodni ljudje. Zemlja, s katero bodo v bodoče somostojno gospodarili, je bogata predvsem na kavi, čaju, bombažu, zlatu in srebru. Njeni voditelj je na svečanosti izjavil, da bo država ostala izven blokov, s čimer bo postala še en močan činitelj miru na tem »črnem« kontinentu.

Proces osvobajanje afriških narodov izpod kolonializma je bil zelo počasen. Toda v nepolnih dvajsetih letih, še posebno pa v zadnjih desetih se je politični zemljevid Afrike temeljito spremenil. Od 1. januarja 1950 pa do danes je v Afriki bilo osvobojenih točno trideset držav.

Zanimiv je zlasti podatek, da so bile ob koncu druge svetovne vojne svobodne le štiri države. To so Etiopija, ki nikoli ni bila pod tujo oblastjo, potem Liberija, ki so jo ustanovili Američani, da bi v njo prenesli svoje črnce — delavce, Južnoafriška unija, ki pravzaprav še danes ni svobodna dežela za večino svojih prebivalcev — Afričanov in Združena arabska republika (ZAR), prejšnji Egipt, ki je postal samostojen 1922. leta.

To pomeni, da je na celini s čez 200 milijonov ljudi bilo politično svobodnih le 46 milijonov. Vendar pa se prav po drugi svetovni vojni ta kontinent čedalje bolj osvobaja. Seveda to ni šlo naglo, pa tudi ne brez bojev. Proces je bil zlasti počasen do leta 1960, ko se je osvobodila točno polovica sedaj svobodnih držav. Zato nekako govorimo o treh obdobjih osvobajanja. Prvo predstavlja od leta 1945 do 1959, drugo leto 1960 in tretje od 1961 do 1963.

Danes, po osvoboditvi Kenije, je ostalo nesvobodnih še okrog 22 milijonov Afričanov. Največji del nesvobodnih Afričanov živi v Portugalski koloniji, ki se pa prav tako ogorčeno borijo že vrsto let za svojo samostojnost. Toda k tem 22 milijonom je še potrebno dodati okrog 13 milijonov Bantu črncev, ki jih v Južnoafriški uniji tlači okrog 3 milijone belih priseljencev. Pod britansko upravo je še 8 kolonij, pod portugalsko 4 in pod Španijo tudi 4. Portugalske kolonije so največje.

Na sliki zgoraj: Jomo Keniata, voditelj Kenije, ko je bil v internaciji

Varne stavbe starih Inkov

Vse do nedavnega perujska vlada ni podpirala raziskovalnega dela arheologov in je v tem pogledu zelo štedila s krediti. Žalosten položaj perujskih arheologov pa se je pričel v zadnjem času spreminjati: vlada jim je namreč odobrila velike subvencije.

Tega nenavadnega preobrata pa ni treba razumeti kot posebno širokogrudnost perujske vlade; sprožilo ga je le upanje, da bi na podlagi natančnih arheoloških raziskovanj odkrili skrivnosti inkovske gradbene tehnike. Dejstvo je namreč, da na tem področju, kjer so potresi zelo pogosti, večina inkovskih stavb še vedno stoji nepoškodovanih, medtem, ko so bile stavbe, ki so jih zgradili pozneje, v vrsti potresov uničene druga za drugo. Strokovnjaki, ki delajo pri restavriranju inkovskega Sončnega templja zgrajenega v okolici mesta Cuzco, so prišli do važnega odkritja: odkrili so, da so Inki pri gradnji stavb polagali kamne tako, da je bila stavba izredno prožna, zaradi česar je lahko uspešno kljubovala še tako močnim zemeljskim potresom.

Delo arheologov, ki ga sedaj spodbujajo večje subvencije, naj bi pomagalo odkriti skrivnosti inkovske gradbene tehnike le-te bi moderni graditelji uporabljali pri gradnji mest, ki bi bila, kot so bile nekoč inkovske zgradbe, povsem varne pred potresi.

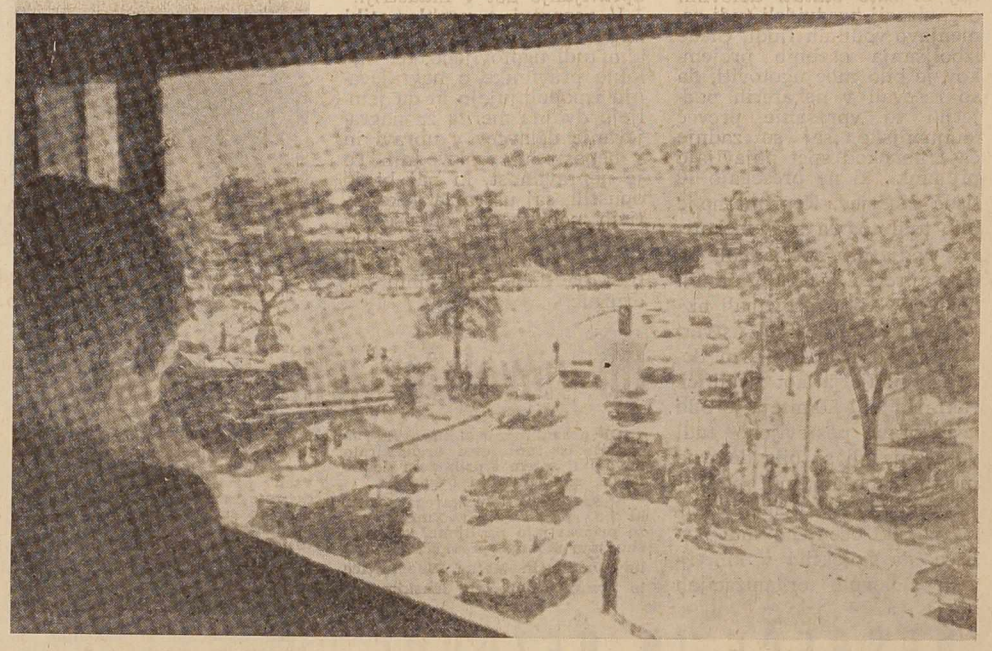

ANEKDOTE

Malo pred krimsko vojno (v preteklem stoletju med Rusijo, Angliijo in Francijo pri Črnem morju) je v Petrogradu gostovala znamenita francoska igralka Elise Rachel. Po predstavi je na banketu tekel sekt v potokih in ruski oficirji med pogovorom niso izbirali besed.

»Kmalu bomo pili šampanjec v Parizu,« se je izprsil gobezdavi polkovnik.

»Ne varajte se gospod polkovnik,« je odgovorila igralka hladno. »Mi vojnim ujetnikom ne dajemo šampanjca.«

—.—

O Salmasiusu, svojem dvornem učenjaku, je dejala švedska kraljica Kristina takole: »On je tako učen, da lahko pove v vseh jezikih sveta, kako se imenuje stol, le da bi nanj sedel, tega ne zmore.«

—.—

Ko je znameniti dirigent Arturo Toscanini kot gost sodeloval na salzburgškem festivalu, je pri vaji začutil, da avstrijskemu orkestru manjka bujni italijanski temperament.

»Ali ne veste čitati?« se je razburil. »Na partituri piše con amore (z ljubeznijo), a kaj vi počenjate? Igrate kakor oženjeni ljudje!«

Ali bodo Japonci tretji?

Japonski strokovnjaki trdijo, da je leto 1967 stvarni datum velikega dogodka: tedaj bodo poslali v vesolje svojo raketo, ki jih bo uvrstila na mesto tretje vesoljske sile, torej za ZDA in Sovjetsko zvezo.

V manj kot osmih letih so japonska znanstvena raziskovanja dosegla tak stadij, da je mogoče misliti na to, da bi poslali v vesolje raketo, ki si lasti naslov »najmočnejše rakete, ki je bila izdelana izven meja SZ in ZDA«. Raketo so imenovali »Lambda 2«. Dolga je 16.37 metrov, težka 6,2 toni, njen premer je 75 centimetrov. Prva izstrelitev ni bila uspešna, zato jo izpopolnjujejo, da bi pri drugem poskusu dosegli višino 500 kilometrov.

Uspehi Japoncev na področju vesoljskih raziskav so več kot veliki, posebno glede na to, ker znanstveniki razpolagajo z zelo skromnimi sredstvi. Skupina raziskovalcev, ki gradi in »izpopolnjune rakete — opazovalce«, je v osmih letih svojega obstoja porabila približno toliko denarja, kot ga je bilo potrebno za nov olimpijski stadion v Tokiu.

Delo japonskega profesorja Hidea Itikave in njegovih sodelavcev je vzbudilo v svetu pozornost leta 1961, ko mu je raketa »Kapa-9-H« dosegla višino 350 kilometrov. Letošnjo pomlad je naslednica te rakete dosegla že višino 480 kilometrov.

Po eksperimentu z »Lambdo 2« napovedujejo tudi preizkušnje »Lambde 3«, ki je tristopenjska raketa in bo predvidoma dosegla višino 1500 kilometrov. Če se bodo uspehi nadaljevali, bodo japonski znanstveniki začeli izdelovati še prvi japonski satelit, ki naj bi bil težak 40 kilogramov.

Z »Lambdo 3« naj bi bil uresničen prvi del zamisli japonskih znanstvenikov, da bi zgradili potniško raketo, ki bi v 25 minutah prepeljala iz Tokia v New York 100 ljudi. Japonci domnevajo, da bi take rakete lahko prodali letalskim družbam po vsem svetu.

PRVI STROJEVODJA

Ko je bila prva v Indiji izdelana lokomotiva na poskusni vožnji, je bil prvi strojevodja sam indijski premier Nehru.

KRIVI BREZ KRIVICE

90.000 prebivalcev Hirošime, ki so preživeli atomsko eksplozijo, živi danes praktično popolnoma izolirano od ostalih ljudi. Njihovi sodržavljani se jih izogibljejo bolje se, da so jim nevarni, nihče se z njimi ne druži, nimajo prijateljev. »Mi smo pleme, izgubljeno v džungli sodobnega sveta,« pravijo. Težko dobijo zaposlitev ali pa se poročijo izven mesta.

DOGOVORI IN VOJNE

Med debato o vojaškem proračunu v avstrijskem parlamentu je poslanec Regensburger dejal, da je bilo po njegovih računih v poslednjih šest tisoč letih na svetu 14.500 vojn, v katerih je okrog 3 milijarde ljudi zgubilo življenje. Poslanec pa je dodal, da je bilo v istem času sklenjenih 4.711 dogovorov o prijateljstvu, zavezništvu in drugem. Toda od teh je bilo do konca spoštovanih le štirinajst sporazumov.

Smrt predsednika ZDA Kennedyja še vedno vznemirja svetovni tisk. Napravljenih je bilo več rekonstrukcij zločina. Enega izmed njih prikazuje tudi naš posnetek. Atentator je streljal s tega okna in s tako puško. Toda ali je bil le en? Zdravniški izvidi, po katerih sta baje usodni krogli priletele z dveh smeri, so še vedno v tajnosti. Ameriškim krogom bolj odgovarja, da je osumljen samo en človek. Kdaj bomo zvedeli resnico? Verjetno še dolgo ne, morda bodo prej minila desetletja.

DROBNE ZANIMIVOSTI

TUDI TO SE ZGODI

Ni dolgo tega, ko je vrhovni štab angleških oboroženih sil angažiral pet deklet, da bi sodelovale na manevrih britanske vojske kot špijonke. Rezultat je bil porazen za agente kontrašpijunaže: štiri dekleta so uspešno opravile svojo nalogo in poslale poročila o številčnem stanju sovražnikove vojske. Uspelo jim je ujeti le eno.

BENETKE TONEJO

Toliko proslavljeno italijansko mesto Benetke se pogreznejo vsako leto za 3 mm. To so ugotovili strokovnjaki z zadnjimi raziskavami. Že sedaj je voda v mestu mnogo višja kot prej, če se bo pa pogrezanje nadaljevalo, kar bo gotovo, saj ni nobenih izgledov, da se ne bi, potem bo čez petdeset let voda zalila hišne prage. Strokovnjaki menijo, da se bo pogrezanje celo pospeševalo.

Čedalje lažje ločitve zakonov na Švedskem

Na Švedskem pripravljajo reformo predpisov o ločitvi zakonskih zvez. Z reformo bi radi dosegli, da postane zakon res prostovoljna skupnost moškega in žene. Predvideva se, da se zakonskemu paru brez otrok dovoli ločitev, če se soproga soglasno izjavita za to, ko po nekoliko letih ugotovita, da nista en za drugega. To je pravzaprav nadaljevanje reform, ki so se začele 1921. leta, ko so žene na Švedskem dobile iste pravice kot moški. Osnovno pri teh težnjah je, da pravni predpisi ne bi smeli onemogočati ločitve, če je skupno življenje za oba zakonca postalo »pekel«.

Sam proces ločitve je že sedaj zelo enostaven. Najčešči vzroki za ločitev so nezvestoba, zapustitev skupnega življenja in alkoholizem. Prizadeti zakonec se obrne k advokatu, ki pa ne more začeti postopka, če prej ne dobi potrdila, da sta se zakonca obrnila na posvetovalnico za zakonske probleme. Če ločitev ni sporna, postane čisto navadna administrativna zadeva. Advokata obeh zakoncev vložita skupno prošnjo za ločitev zakona.

Tudi v spornih slučajih je ločitev zelo enostavna. Udeleženci sedijo za okroglim stolom in v takem razpoloženju so veliki advokatski nastopi odveč. Od prič se zahteva, da na kratko potrdijo dokaze. Otroci običajno pripadajo materam, očetje pa dobijo zagotovilo, da lahko svoje otroke vedno vidijo ter da jih lahko za določen čas držijo pri sebi.

Zanimivo pa je, da kljub tako sproščenim ločitvam število ločitev z ozirom na sklenjene poroke relativno pada. Že deset let je povprečje ločitev okrog 8500 letno. Po nekaterih drugih mnenjih pa bi se število ločitev lahko zmanjšalo, če bi Švedinje v manjši meri izkoriščale svoje pravice. Trdijo, da one hitro in lahko poiščejo kako krivico in da možem nerade oproščajo.

POSEKANE JABLANE

Področje Vali mnogi imenujejo švicarska Kalifornija, ker na njem zelo uspeva sadje, zlasti pa jabolka. Toda pred dnevi so težko prizadeli sadjarstvo v tej pokrajini sadjarji sami, ki so posekali čez 150.000 jablan. To so storili zato, ker prihajajo na švicarsko tržišče jabolka iz ostalih držav skupnega evropskega trga, ki so pa cenejša. Zato, pravijo sadjarji, se jim ne izplača pridelovati jabolka. S posekom jablan so hoteli zadržati prejšnje cene, za katere pa pravijo Svicarji, da so še vedno previsoke.

Najdražja svinja na svetu se imenuje Kamburg. V londonskem hotelu Waldorf jo krmi posebna natakarica. To je najstarejša svinja vzrejena na veliki poskusni farmi. Je malo, izredno je zdrava in doseže najugodnejšo težo v 150 dneh, namesto v 200 dneh kot ostale svinje. Poskusi, da bi dobili tako svinjo, so trajali štiri leta, za njih pa je bilo potrošenih 200 milijonov dolarjev. Ko je bila svinja Kamburg težka 90 kg, je nekdo izračunal, da je dražja, kakor če bi bila iz čistega zlata.

SOBOŠKI FILMSKI BAROMETER

Prvi bo na sporedu ameriški film »NUNA« z Audrey Hepburn, Petrom Finchem in Dame Eduth v glavnih vlogah. To je povest o sestri Luke, mladi Belgijki, ki je kot dekle vstopila v samostan, da bi postala nuna in zdravniška sestra. Med drugim bi tudi rada odšla v Kongo in tam zdravila tropske bolezni, toda že prve dolžnosti ji pokažejo, da življenje ne bo lahko, ker je preveč samostojna in ponosna. Toda uspe ji le priti v Kongo, kjer pa se sreča z notranjim problemom vdanosti redovniškemu poklicu, zato se mora vrniti v Belgijo, da bi se odtegnila povsem življenju.

Toda tedaj izbruhne vojna. Nemci okupirajo Belgijo in sestra Luke mora v bolnišnice zdravit ranjence. Toda upre se, da bi zdravila tudi Nemce, ki jih sovraži. S tem pa pride navzkriž z osnovnimi načeli reda in vere, zato zaprosi, da jo razrešijo prisege. Dobi dovoljenje in se brez slovesa kot priletna ženska v svoji dekliški obleki napoti na naslov, ki jo bo povezal s člani osvobodilnega gibanja.

Angleški film »BETONSKA DŽUNGLA« je delo režiserja Josepha Loseya, enega najpomembnejših filmskih ustvarjalcev na svetu, ki so ga izgnali iz ZDA z obsodbo »protiameriške dejavnosti« in je moral v Evropi pod tujim imenom ustvarjati filme. Za ta film je prejel zelo visoka priznanja. V njem prikazuje Johnny Bonniona, ki je po treh letih zapustil jetnišnico. V ječi je razmišljal o velikem ropu, ki bi mu prinesel bogastvo. S svojim prijateljem poišče človeka, ki bi naj ukradeni denar prevzel. Veliki rop uspe in Johnny si prigrabi veliko bogastvo. Toda težave nastanejo, ko človek, ki bi naj denar prevzel, zahteva višji delež. Temu se upre, denar s torbo zakopa, vzame pa le 500 funtov. Toda doma ga že čaka policija in denar ga izda. Spet mora v ječo. Nikomur pa noče povedati, kje je skril denar. Policija in ostali člani bande se zaman trudijo, da bi ga našli. Prijatelj Mike skuje zvijačo, mu pomaga zbežati iz ječe, toda po vsej poti ga spremljajo prijatelji. Ko mu ranjenemu le uspe priti na travnik, ga nepredvidni Mike ustreli in umre, preden pride do skrivališča. Mike in njegovi prijatelji pa kot nori prekopavajo travnik, da bi našli denar.

Nekdaj slavni komiki bratje Max še danes navdušujejo občinstvo širom po svetu. Navdušeno je bilo sprejeto tudi njihovo potovanje na Zahod, prikazano v filmu »NA DIVJI ZAHOD«. Slučajno so se srečali na neki postajici in skupno odpotovali. Vse žene tja sla po bogastvu, napetih doživljajih in romantične zgodbe. V majhnem mestecu jih opehari lastnik »salona« za njihovo zemljo, ki je postala velika vrednost, zato se začno bojevati proti zločincem, ki jih uženejo. Sebi sicer s tem niso pomagali, pač pa mlademu paru.

PRI FRIZERJU

Kadar ti zrastejo lasje in brada, ti drugo ne preostaja, kakor da se počlovečiš. Med tem, ko prihajaš v brivnico, te frizer običajno pozdravi z: »Dober dan gospod«.

Čim sedeš in čakaš na red, začneš iskati časopis ali bolje rečeno en del časopisa, ker boš redko našel cel časopis ali neko ilustracijo. V istem trenutku prenehaš biti več »gospod« ker te brivec oslovlja s »sledeči«. Navajeni »sledeči« se nikoli ne vznemirja, vedno je zbran in hladnokrven. Dobro ve, da se mu ni potrebno približevati brivskemu stolu, če mu frizer ne da znaka z roko. Ta znak je nekaj posebnega in izkušeni »sledeči« ga dobro pozna. To je popravljanje sedeža in mali zamah z roko, s čimer tisti, na katerega se to nanaša razume, da je sedaj on na vrsti. Ker resnični »sledeči« nikoli ne sme misliti, da je on res »sledeči«, dolžnost mu je, da vrže vprašujoči pogled na ostale in šele takrat, ko dobi njihovo tiho pritrditev, lahko sede na brivski stol.

Kadar je ustvarjen s frizerjem prvi stik, je priporočljivo molčati, tiho žvižgati ali gledati v strop. Brivec je tisti, ki začenja. Ker pa sedaj nisi več »gospod niti ne »sledeči«, temveč »vi«, dobivaš taka vprašanja: »Striženje, britje? Britje glave?« Čutiš, da se ti lasje ježijo in da postaja glava vse večja.

Naenkrat te brivec prebudi iz zamaknjenosti.:

»Na temenu se vam pojavlja pleša. Kaj delate, da bi zaustavil plešavost? Nek moj prijatelj uspešno zdravi izpadanje las. Njegov antitonzurin je zelo drag preparat, a dober. Kdo bi si mislil! Vi imate tako čudovito bujne lase, toda kaj storiti? Na glavo ste dobili pravo gnezdo« »Ko brivec tako govori, se trudi, da ga slišijo vsi »sledeči« in to čim bolje.

Ne preostaja ti nič drugega, kakor da molčiš ali preusmeriš razgovor na drugo stvar.

»Vi gotovo želite pranje las?« nadaljuje brivec. »Veste, kulturen človek mora negovati svoje lase. Jaz na stvari ne gledam kot nekateri moji kolegi, oni na primer menijo, da so zgubili na ugledu, če katera stranka v njihovi delavnici odkloni šampon.«

Pravijo, da je v takih slučajih najboljše, da pogledaš na svojo ročno uro, globoko, globoko zavzdihneš in zgrabiš z rokama naslonjalo stola. To pomeni, da bi zelo rad opral lase s šamponom, toda za to nimaš niti trenutek časa. Verjetno bi bilo boljše, če bi rekel, da ti šampon škodi. Naj bo tako ali tako, brivec ne izgubi poguma zaradi tega tvojega manevriranja, temveč nadaljuje:

»Lousion? Kreme? Lak? Kolonjsko vodo?«

Obramba je nemogoča. Ker pa je kolonjska voda najcenejša, brivec izdatno z njo škropi po ušesih in vratu, namesto po laseh.

Vrhunec pa nastopi, ko brivec zagrabi ogledalo in ti ga postavi zadaj za tvojim tilnikom. Nekulturno je reči kar koli, pa res karkoli drugo razen: »Čudovito!«, »Veličastno!, »Brez napake!«, »Ravno tako, kot sem si želel!« Seveda, prekasno je že da rečeš, kaj ti ni všeč, kar pa se tiče kritike si zapomni, da so minili tisti časi, ko si lahko brivcu povedal tisto, kar si mislil.

Nikar se ne šali, da bi slučajno pozabil dati napitnino pomočniku, ki ti je dal brisačo preko ramen. Dati jo moraš z najljubeznivejšim nasmehom, če nočeš biti običajen »sledeči«. Da bi bil posebna stranka, daj napitnino tudi mojstru. Na take grehe strank se ne gleda ravno skozi prste, ker po čem lahko veš, da je mojster lastnik brivnice?

Na koncu ti preostane, da vzameš klobuk z obešalnika. Ko se z njim pokriješ, ugotoviš, da ti je prevelik in da ti leze na ušesa. Ni napačno, če na obešalniku poiščeš drugi klobuk, ki ti je ravno po meri.

Ion Luca Karadjale
(Romunija)